HINDU 16/2/24

Annexure - 1

(1)

KLIP cost likely to exceed ₹1.47 lakh crore: CAG

M. Rajeev

HYDERABAD

The Comptroller and Auditor General of India has said that the project cost of Kaleshwaram project is likely to exceed ₹1.47 lakh crore as against the ₹81,911 crore projected to the Central Water Commission and the capital cost of irrigation works out to ₹6.42 lakh an acre.

The project cost was understated in the Detailed Project Report (DPR) due to preparation of estimates at old price levels and non-inclusion of provision for price escalation. This, coupled with subsequent changes made in the project works, resulted in the cost of works increasing from ₹63,352 crore to ₹1.02 lakh crore. The increase in cost is likely as cost of works relating to land acquisition, rehabilitation and resettlement, interest during construction and others are yet to be entrusted, the CAG said in the performance audit report on Kaleshwaram project tabled in the Telangana Legislative Assembly on Thursday.

CAG report terms the project ab-initio economically unviable

The benefit cost ratio of the project was inflated by overstating the value of project benefits and understating the annual costs. The agriculture benefits were calculated on the assumption that one TMC of water would irrigate 17,688 acres of the command ayacut. Data of other projects in the State showed that one TMC ft of water could serve an average of only 10,000 acres.

"Thus, there is a significant risk that the 169 TMC ft of water allocated for irrigation under the project will not be sufficient for kharif season and there is a high risk that no water will be left for irrigation in rabi season," the CAG said. Even with the understated project cost of ₹81,911 crore, the benefit cost ratio worked out to 0.75 (as against 1.51 projected) indicating that the project was ab-initio economically unviable. "This means every rupee spent on the project would yield only 52 paise," the CAG said.

The CAG outlined the reasons that led to re-design of Pranahita Chevella Sujala Sravanthi (PCSS) into Dr. B.R. Ambedkar PCSS and the Kaleshwaram projects. During re-engineering, the Kaleshwaram and PCSS projects together were estimated to cost ₹85,651 crore as against the project cost of earlier PCSS project. While the combined project cost increased by 122% due to re-engineering, the targeted command area increased by only 52.22%.

CONTINUED ON
» PAGE 6

Scanned with OKEN Scanner

HINDU
16/2/24

Annexure - 1
(1)

From Page One

KLIP cost may exceed ₹1.47 lakh crore: CAG

Even after initial re-engineering, further additions and changes were made in the scope of the project works taking the present likely cost of the project to ₹1.47 lakh crore while there was no further increase in the envisaged benefits.

The combined project cost of the two projects (PCSS and Kaleshwaram) stood at ₹1.51 lakh crore. This might increase further as the DPR of Pranahita project was not prepared (by March 2022) and its cost was yet to be worked out. Moreover, due to re-engineering of PCSS project and changes made in the works, certain portions of works already executed had become redundant resulting in a loss of ₹767.78 crore. The Irrigation department entrusted the preparation of DPR to Water and Power Consultants (WAPCOS) despite several deficiencies in the earlier works of the WAPCOS in the preparation of DPR for Pranahita Chevella project which led to its re-engineering.

"As was done in the case of PCSS, the department showed undue haste in award of works of Kaleshwaram project also. The department awarded 17 works costing ₹25,049.99 crore relating to the project even before approval of the DPR by CWC in 2018," the CAG said. After the approval of DPR, changes were made in the project works.

Scanned with OKEN Scanner

HINDU 16/2/24

Annexure - I
(1)

KLIP will need ₹10,374 cr. towards energy charges every year: CAG report

Kaleshwaram project will require 8,459 MW, 46.82% of installed capacity after completion; more than the daily average availed in the entire State in 2021-22: Comptroller and Auditor General

M. Rajeev
HYDERABAD

The much-publicised Kaleshwaram project will require 8,459.1 MW power working out to 46.82% of the total installed capacity available in Telangana.

The project will require 14,344 million units of energy every year after completion. The peak energy demand when all the pumps are likely to be operated simultaneously during the pumping season works out to 203.02 MU per day. "This is more than the daily average availed in the entire State in 2021-22," the Comptroller and Auditor General (CAG) of India said.

The annual recurring cost on electricity charges was understated by adopting a lower rate of ₹3 a unit whereas the prevailing tariff for lift irrigation schemes was ₹6.4 a unit. As the State was presently purchasing/importing nearly 60% of energy from external sources, providing power to various lift irrigation projects, including

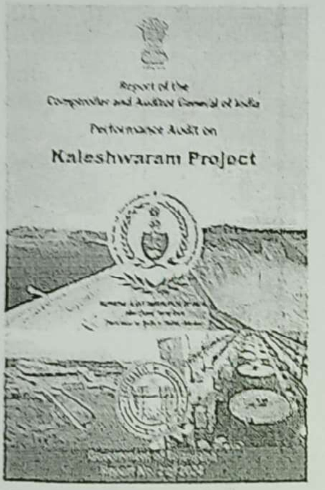

The cover of the CAG report.

Kaleshwaram, would be a challenge to the State, CAG said in the performance audit report on the project tabled in the Assembly on Thursday.

The CAG said the project would require ₹10,374 crore towards energy charges every year. In addition, there would also be annual operation and maintenance cost of ₹272.7 crore. Thus, the commitment on the annual operational costs of the project would be ₹10,647 crore per year working out to ₹46,364 an acre.

In addition, there would be depreciation on project works which worked out to ₹2,760 crore a year. The report said the project cost was estimated at ₹81,911 crore but the government had not accorded administrative approval for the project as a whole. Instead, the government had been issuing separate approvals for individual works on piece meal manner.

"As of March 2022, as many as 73 administrative approvals aggregating to ₹1.1 lakh crore were given. There were no orders from the government about the funding pattern for the project," the report said.

The CAG said the DPR however stated that there were no proposals for water levy at present and hence, the revenue from water charges could be taken as nil.

The revenues from supply of industrial drinking water and fisheries would also be negligible and thus the entire operational cost should be borne by the government/Kaleshwaram Lift Irrigation Corporation Limited.

The KIPCL did not had any sources of revenue and the burden of repayment of the loan and interest was likely to fall on the State budget. The KIPCL had been paying interest of loans and principal from the funds released by the government in the form of loans/equity. Loans amounting to ₹1,690 crore were diverted/transferred to government leading to additional interest burden of ₹587.65 crore.

The CAG referred to Mallannasagar as the largest reservoir constructed with a huge capacity of 50 tmcft. A preliminary study by the NGRI revealed that there was a deep seated vertical fault in the proposed location of the reservoir. "However, the department went ahead and constructed it with a total expenditure of ₹6,126.8 crore without conducting detailed seismic studies.

On the contract management, the CAG said the department provided a total amount of ₹17,653 crore towards the cost of pumps, motors and auxiliary equipment in the estimates of these works without assessing the market rates.

Scanned with OKEN Scanner

Final cost of KLIS will likely touch ₹1,47,427.41 crore: CA

CAG: BRS broke rules for KLI

BALU PULIPAKA I DC
HYDERABAD, FEB. 15

The Kaleshwaram Lift Irrigation Scheme (KLIS) of the BRS government was a rushed affair, with the then government and its irrigation department cutting corners, inflating costs, skipping comprehensive plans for sourcing funds, and flouting other norms, the Comptroller and Auditor General of India (CAG) said.

Several components of the project were approved and handed to contractors even before detailed project reports were finalised, CAG audit found, as tabled by Congress government on Thursday in the state Legislative Assembly.

The findings on various aspects of Kaleshwaram project are expected to further fuel charges that the then BRS government either neglected or chose to ignore many deficiencies in the project design and its execution. Nearly each of 218 pages of report an indictment of BRS government.

The CAG report, which took into consideration the project execution till 2022, said final cost of of the entire Kaleshwaram project will likely touch ₹1,47,427.41 crore, against the original cost of ₹81,911.01 crore

WHAT CAG SAYS

AS PER 2022 DATA, said cost of KLIS will touch ₹1,47,427.41 cr, against ₹81,911.01 cr projected to the Central Water Commission.

- **THE PROJECT** will return 52 paise for every rupee spent on it.
- **SEVERAL COMPONENTS** of the project were approved and handed to contractors even before detailed project reports were finalised.
- **NO PLAN** for sourcing of funds for a project of this scale.

THIS IS an indication of improper planning and ad-hocism.

— CAG

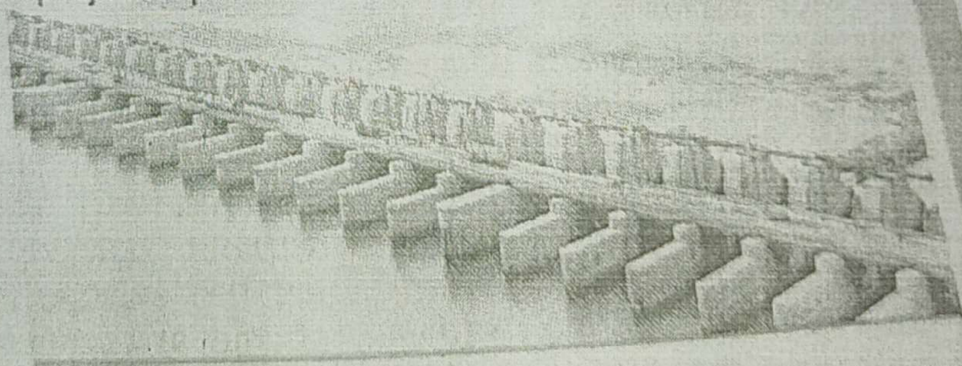

Page 2: CAG audit reports KLIS financial disaster

De
da
CA
BAL
HYD

Annexure - 1
(2)

Annexure - I
(2)

Design defects caused damage to KLIS: CAG

CAG points to studies carried out by irrigation department

BALU PULIPAKA I DC
HYDERABAD, FEB. 15

The CAG said that design faults resulted in the damages — that began in November 2019 — to the Medigadda barrage, as well at the Annaram and Sundilla barrages of the Kaleshwaram lift irrigation scheme (KLIS). The CAG said that these designs were prepared by the Central Designs Organization of the irrigation department.

The CAG said after the gates of barrages were closed after the 2019 floods, it was found that the reinforced cement concrete wearing coat and cement concrete blocks on the downstream side were washed away, resulting in a loss of ₹180.39 crore, the amount spent on these works. *Deccan Chronicle* had on October 24, 2023 — three days after the sinking of a portion of the Medigadda barrage came to light — reported that possible design flaws caused the barrage to sink. The CAG said that studies by the irrigation department revealed that the damage was caused due to high discharge velocities of the water and inadequate provision for energy dissipation works.

The CAG report also said that the department approached the contractor for taking up repairs estimated to cost ₹476.03 crore, but was told that the work was executed strictly as per designs and drawings approved by the department and under the supervision of the department engineers. The report said that although the department claimed that the contractor was liable to take up the repairs under the 'defect liability period' clause, the government's contention was "not correct as more than three and half years elapsed," by the time the rectification works were sought to be executed.

FUNDS REQUIRED TO PAY KLIS LOANS

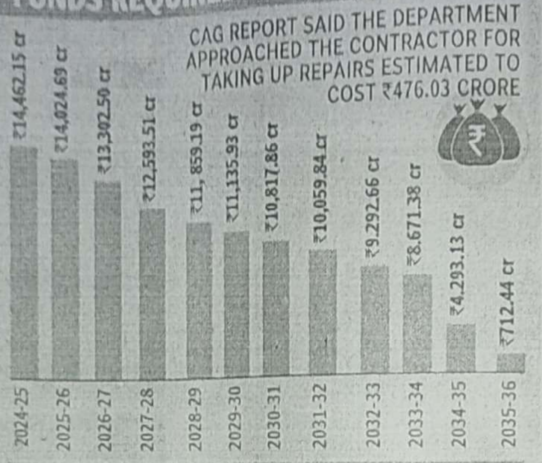

CAG POINTS TO UNREALISTIC TIMELINES GIVEN FOR DPRs

4 MONTHS: Kaleshwaram project, Medigadda barrage, lift/canal system from Medigadda to Mid-Manair.

2 MONTHS: Vetting of DPT for lift system from Mid-Manair to Tadkapally/ Pamulaparhty/ Nizamsagar.

15 DAYS: LiDAR survey of 1,900 sq km covering Godavari river, water conducting systems from Kondapochamma reservoir to Bhumpally, linking Kaleshwaram with Kakatiya Canal, preparation of DPR for diverting 160 tmc ft water by building Medigadda barrage.

2 MONTHS: Preparation of DPRs for Annaram, Sundilla barrages, increase reservoirs storage capacity.

2 MONTHS: DPT for vetting alignment from Mallannasagar to Singur reservoir.

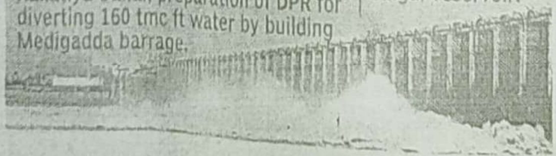

CAG INDICATES KLIS FINANCIAL DISASTER

FROM PAGE 1

The CAG made it clear that the project was a financial disaster, with a return of just 52 paise for every rupee spent on it. This "clearly indicates that the project was ab-initio (from the beginning), economically unviable."

It further said that there was no comprehensive plan for the sources of funds for "a project of this scale, which will further have a long-term impact on the finances of the state." This, the CAG said, "is an indication of improper planning and ad-hocism." The BRS government, despite the high project cost, did not accord administrative approval for the entire project but instead, kept issuing separate administrative approvals.

Full reports in deccanchronicle.com

Mallannasagar ticking time bomb

DC CORRESPONDENT
HYDERABAD, FEB. 15

PRONE TO QUAKE

The Mallannasagar reservoir, built under the Kaleshwaram scheme, is located in an area that could be prone to serious seismic activity, as per the CAG report tabled in the Assembly on Thursday. There was no plan to deal with an emergency, if one occurred.

The 218-page report said the reservoir was built without carrying out detailed seismic surveys of the area, despite an advisory from the city-based National Geophysical Research Institute (NGRI).

The CAG said the irrigation department was specifically told by the Central Designs Organisation — an independent wing of the state irrigation department — which approved the initial preliminary drawings of the reservoir, that a detailed site-specific seismic study was required before final designs could be approved.

After the NGRI agreed to do the study, the department chose not to wait for the report and awarded the contract in December 2017, stipulating that the construction must be completed by December 2020.

The NGRI submitted its preliminary report in March 2018, saying that there were reasons for concern about the safety of the reservoir and recommended a more detailed survey.

There were at least three features in the location that indicated geological faults, and their relationship with the surface needed to be studied, it said.

DECCAN CHRONICLE

Annexure - 1

(3)

'It's unviable, will bleed T': CAG damns Kaleshwaram

Report: Project Benefit-Cost Ratio Inflated

Koride.Mahesh
@timesgroup.com

Hyderabad: In a damning report, the Comptroller and Auditor General (CAG) has said Kaleshwaram — touted as the

▸ FULL COVERAGE: P2 & 3

world's biggest multi-stage lift irrigation project on Godavari river in Telangana's Bhupalpally to irrigate about one crore acres — is not only economically unviable but also cannot generate revenues and will leave a huge energy bill for govt.

Claiming that the benefit-cost ratio (BCR) of the project was grossly inflated, CAG in its report said the actual command area created so far was just 40,888 acres (till March 2022). The 260-page report, which was tabled in the state assembly on Thursday, also pointed out violations — right from seeking project approvals, escalation in cost, ayacut area, execution of works and benefits of the project.

The much-hyped project was inaugurated by the then governor ESL Narasimhan and former CM K Chandrasekhar Rao on June 21, 2019. While the project's daily drawal capacity was enhanced from 2 tmcft to 3 tmcft, the BRS govt did not take revised approvals of the Central Water Commission and also the environment ministry's approvals even as the project cost increased to Rs 1.02 lakh crore from Rs 63,352 crore.

▸ Continued on P2

MEGA PROJECT IN CHOPPY WATERS

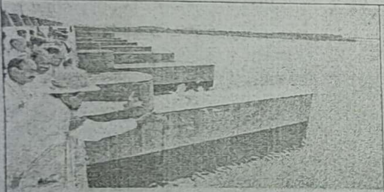

- **Multi-purpose** and **multi-stage** lift irrigation project planned **to lift water from the Godavari river** at Medigadda
- Project execution divided into **seven links** and **56 packages**
- Designed to provide **irrigation, drinking water to 13 districts** of Telangana, including Hyderabad and its adjoining areas
- KLIP comprises **three barrages - Medigadda, Annaram** and **Sundilla**, 14 reservoirs, 31 lifts and 1,832 km canals, tunnels and pipelines

Every Rupee Spent On KLIS Would Yield Only 52 Paise ■ Claim Of Contractor Rectifying Medigadda Damage Incorrect

Kaleshwaram A Fund & Energy Sinkhole: CAG Report

The Times of India Feb 16, 2024

Koride.Mahesh
@timesgroup.com

Hyderabad: While claiming the Kaleshwaram Lift Irrigation project was unviable, the Comptroller and Auditor General's (CAG) report said its benefit-cost ratio (BCR) was grossly inflated.

The report disproved of the project benefits as claimed by the previous BRS govt and said the cost was likely to exceed ₹1.47 lakh crore.

"For every rupee spent on the project, it will yield only 52 paise, which indicates that the project — from the outset — is not viable at all. Taking into account the escalated costs, the ratio comes down to 1:0.52. Even when the project cost was put at ₹81,911 crore, the ratio of the project is 1:0.75 in contrast to the state govt's claim of 1:1.5," CAG said.

Experts said if a project's BCR is less than 1.0, the project's costs far outweigh the benefits and it should not be considered.

CAG also expressed concern over repayment of loans taken through the Kaleshwaram Lift Irrigation Corporation as it did not have any revenue source. There was also no proposal to collect water charges from beneficiaries.

CAG said power demand to lift water from 22 pump houses would be high. The lifts under the project require 8,459 MW of power, which works out to 45% of the installed capacity available in the state. The project requires 14,344 million units of energy every year after completion.

CAG said assuming the project becomes fully operational from 2024-25 and that lifting of water will take place as per plan, Kaleshwaram project will require ₹10,375 crore annually towards energy consumption charges (including fixed charges), which translates into ₹1,24,496 crore in the next 12 years.

In addition to energy charges, annual operation and maintenance costs work out to ₹273 crore per annum, and there will be a depreciation of ₹2,761 crore per annum, CAG said. "Repayment of loans, interests, O&M costs and depreciation costs together will constitute a huge burden on state's finances," it said.

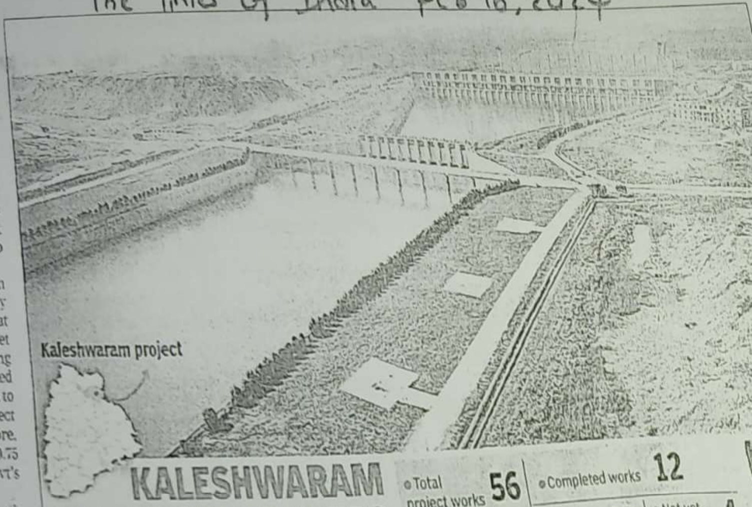
Kaleshwaram project

KALESHWARAM IN TROUBLED WATERS

KALESHWARAM

• Works entrusted so far (March 2022), against targeted 18.2 lakh acres: 14.8 lakh acres	• Due to re-engineering, certain works had become redundant, resulting in loss: ₹750cr
• Cost of seventeen works awarded even before the approval of DPR: ₹25,000cr	• Possibility of undue benefit to contractors for supply and commissioning: ₹2,600cr
• Market loans raised by KIPCL with guarantees provided by state govt: ₹87,449cr	• Post tender inclusion of price adjustment clause resulted in avoidable payment: ₹1,000cr
• Pumping capacity increased from 2 tmcft to 3 tmcft for additional cost: ₹28,151cr	

• Total project works 56 • Completed works 12 • Ongoing works 40 • Not yet commenced 4

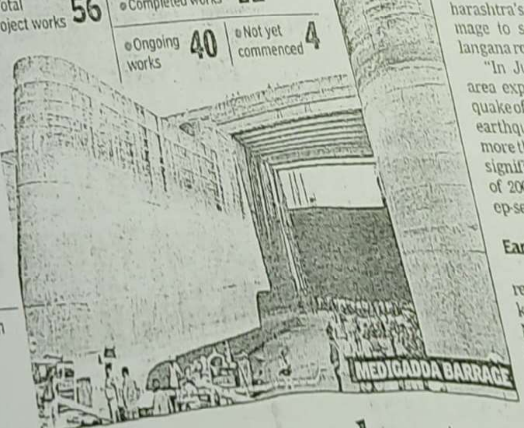
MEDIGADDA BARRAGE

CAG picks holes in govt 'urgency'

Hyderabad: Taking a serious view of BRS govt according administrative approvals to Kaleshwaram project as a whole instead of separate approvals for each work, CAG picked holes in irrigation department's 'urgency' to carry out project works.

Project cost rose to ₹1.02 lakh cr from ₹63,352 crore, likely to exceed ₹1.47 lakh crore. It said 73 approvals worth ₹1.1 lakh crore were granted without orders from govt on funding pattern. It said govt incurred loss of ₹[illegible] crore owing to re-engineering of Pranahitha and executing some works under old scheme. [illegible]

Medigadda mess due to defective design: Auditor

Koride.Mahesh
@timesgroup.com

Hyderabad: Indicating that the piers of Medigadda sank due to defective designing and improper surveys while constructing the barrages of Medigadda, Annaram and Sundilla, CAG said the BRS govt's claim that the contractor had agreed to rectify the damages was incorrect.

CAG said the irrigation department admitted that the damages at Medigadda were first noticed in Nov 2019 itself, five months after inauguration of Kaleshwaram in June. L&T, the contractor, also wrote a letter about the barrage damages to the irrigation department in May 2020, it said.

"In Nov 2019, these barrages received floodwater and water was released downstream. After closing the gates, it was found that the RCC wearing coat, part of cement concrete curtain walls, CC blocks got washed away, resulting in a loss of ₹[illegible] crore," the report said. Now, the govt may have to bear the expenditure for repairs.

The audit agency said the irrigation wing's studies had revealed that the reason for sinking of piers was due to high discharge velocities of the water released and inadequate provision of the energy dissipation works. L&T said the works were done as per the designs and drawings provided by irrigation wing. Hence, the contractors did not take any responsibility.

Mallanna Sagar in seismic zone, T ignored NGRI reports in 2020

Koride.Mahesh
@timesgroup.com

Hyderabad: In a significant observation, CAG said Mallanna Sagar reservoir was located in a seismic zone and there was a deep-seated vertical fault in the reservoir site. The National Geophysical Research Institute, which had submitted a preliminary report on Mallanna Sagar to the irrigation department in Dec 2020, said detailed studies need to be done as earthquakes in united Andhra Pradesh and Maharashtra's Latur caused damage to structures in Telangana region.

"In June 1983, Medchal area experienced an earthquake of 4.9 magnitude. This earthquake had a depth of more than 15 km and was felt significantly up to a distance of 200 km because of its deep-seated origin," CAG said.

Earthquake epicentre

It added that the epicentre distance of this earthquake is about 20 km from the Mallanna Sagar reservoir site. CAG said the irrigation department approached NGRI in Aug 2016 to get a site-specific seismic study before approval of the drawings for the reservoir. But the irrigation department awarded the work to the contractor in Dec 2017 and asked contractor to complete the work by Dec 2020.

"Keeping in view of the historical seismicity status of the region, an earthquake of magnitude 5 or more is likely to cause damage to non-engineered structures. Hence, any installation planned should be in conformity to withstand the levels of gr[ound] shaking," CAG said.

Despite the recomm[en]dations of NGRI, the s[tate] govt did not conduct a[ny de]tailed survey of the loc[ation] and went ahead wi[th] construction of M[allanna] Sagar, CAG added.

'It's unvia[ble] CAG dam[ning]

Report: Project Benefit-Cost Ratio Inflated

Koride.Mahesh
@timesgroup.com

Hyderabad: In a damning re[port], the Comptroller and Au[ditor] General (CAG) has sa[id] Kaleshwaram — touted as [the] world's biggest multi[-stage] lift irrigation project o[n the Goda]vari river in Telangan[a] [...]palpally to irrigate a[...] crore acres — is no[t eco]nomically unviab[le]

▶ FULL COVERAGE: P2 &

INDIAN EXPRESS Feb 16, 2024

Annexure-1 (4)

KLIS economically unviable: CAG

VV BALAKRISHNA @Hyderabad

THE re-engineered Kaleshwaram Lift Irrigation Scheme (KLIS) is economically unviable, the Comptroller and Auditor General (CAG) said in its 'Performance Audit on Kaleshwaram' report that was tabled in the Telangana Legislative Assembly on Thursday.

Pointing out several lapses, the CAG said in its report: "The audit analysis revealed that the re-engineered Kaleshwaram project was economically unviable, ab initio. In the DPR, the benefit-cost ratio was inflated by under-projecting the annual costs and overstating the value of annual benefits expected from the project."

It said that the benefit-cost ratio of the project was inflated; even with the understated project cost of ₹81,911.01 crore, the ratio works out to 0.75. Considering the latest likely project cost of ₹1,47,427.41 crore, the ratio becomes 0.52.

This means that every rupee spent on the project would yield only 52 paise. It clearly indicates that the project was, ab initio, economically unviable. The CAG said that debt servicing would be a big burden on the government.

"The Kaleshwaram Irrigation Project Corporation Limited (KIPCL)/ government requires a total amount of ₹1,41,544.59 crore (ranging from ₹712.44 crore to ₹14,462.15 crore every year) in the next 14 years for debt servicing. There are no orders from the government regarding the funding pattern for the project, duly indicating the proposed funding from the state Budget and funding proposed through other sources including market loans. The absence of a comprehensive plan duly spelling out the sources of funds for a project of this scale, which will have a long-term impact on the finances of the state, is an indication of improper planning and ad-hocism," the CAG pointed out.

CONTINUED ON P4

IMPROPER PLANNING, AD-HOCISM: MAJOR FINDINGS

- The cost of KLIS is now likely to exceed ₹1,47,427.41 crore, as against the ₹81,911.01 crore projected to the CWC
- The state government has not accorded administrative approval to the project as a whole and instead, it has issued separate approvals -- as many as 73 administrative approvals aggregating to ₹1,10,248.48 crore; there are no orders from the government about the funding pattern for the project
- Of the total expenditure of ₹86,788.06 crore incurred on the project (March 2022), ₹55,807.86 crore (i.e., 64.3%) was met from the off-budget borrowings raised by KIPCL
- The benefit-cost ratio of the project was inflated. Even with the understated project cost of ₹81,911.01 crore, it is 0.75. Considering the latest likely project cost (₹1,47,427.41 crore), the ratio becomes 0.52, which means that for every ₹1 spent on it would yield only 52.
- The peak energy demand, when all the pumps are operated, is more than the average daily energy availed in the entire state (2021-22). Providing power to the lift irrigation scheme will pose a challenge to the state
- The absence of a comprehensive plan duly spelling out the sources of funds for a project of this magnitude, which will have a long-term impact on the finances of the state, is an indication of improper planning and ad-hocism

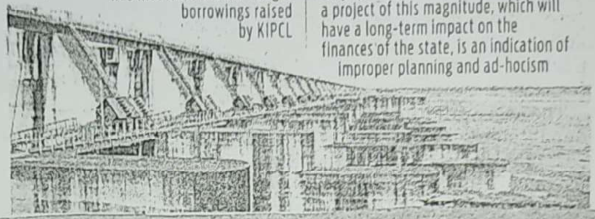

CHECKS NEEDED TO AVOID ANOTHER KALESHWARAM

INDIAN EXPRESS Feb16, 202

ONE of the costliest lift irrigation projects in the world, Kaleshwaram was touted as the previous Bharat Rashtra Samithi government's crowning achievement in Telangana. Any debate on its viability or design was dismissed with disdain by the then chief minister K Chandrasekhar Rao. Things came to a head when three piers of the Medigadda barrage, the water source of the mammoth project, sank by a few metres. The auditor general's report tabled in the state assembly on Thursday finally laid bare the gigantic mess that Kaleshwaram is.

The cost of the Kaleshwaram project is likely to exceed ₹1,47,427 crore, up from the initial projection of ₹81,911 crore. The auditor general found the project—which consists of three barrages, 17 reservoirs, several pump houses and canals—unviable for many reasons, prominent being the cost-benefit ratio of just 0.52 paise. The energy cost to operate the project is estimated to be at least around ₹7,000 crore a year and debt-servicing for the next 14 years is about the same as the project cost. If the project's objective, which is to irrigate over 18 lakh acres, were met, one could argue that the expenditure was justified. Regrettably, it does not seem to be the case. If one goes by the audit report, there are many mistakes in the project's execution. The state government did not have a proper funding pattern and relied heavily on off-budget borrowings. Now the situation is such that water cannot be stored beyond a low level to avoid further structural damage. Any which way you look at it, the project is all but a white elephant.

If a party in power could push through a project like Kaleshwaram in haste, is there an institutional mechanism to stop it? The intentions could be good; but if the outcome becomes a liability for generations to come, we must debate and put checks and balances in place. Telangana has the unenviable task of salvaging the project. The government has decided to form an expert panel comprising members from the National Dam Safety Authority to conduct a comprehensive study in order to decide the future course of action. It should also ask the Centre and the financial institutions concerned to restructure the loans. And the man whose brainchild it is, KCR, has some explaining to do.

Scanned with OKEN Scanner

CHECKS NEEDED TO AVOID ANOTHER KALESHWARAM

Annexure - 1
(4)

INDIAN EXPRESS Feb16, 202

ONE of the costliest lift irrigation projects in the world, Kaleshwaram was touted as the previous Bharat Rashtra Samithi government's crowning achievement in Telangana. Any debate on its viability or design was dismissed with disdain by the then chief minister K Chandrasekhar Rao. Things came to a head when three piers of the Medigadda barrage, the water source of the mammoth project, sank by a few metres. The auditor general's report tabled in the state assembly on Thursday finally laid bare the gigantic mess that Kaleshwaram is.

The cost of the Kaleshwaram project is likely to exceed ₹1,47,427 crore, up from the initial projection of ₹81,911 crore. The auditor general found the project—which consists of three barrages, 17 reservoirs, several pump houses and canals—unviable for many reasons, prominent being the cost-benefit ratio of just 0.52 paise. The energy cost to operate the project is estimated to be at least around ₹7,000 crore a year and debt-servicing for the next 14 years is about the same as the project cost. If the project's objective, which is to irrigate over 18 lakh acres, were met, one could argue that the expenditure was justified. Regrettably, it does not seem to be the case. If one goes by the audit report, there are many mistakes in the project's execution. The state government did not have a proper funding pattern and relied heavily on off-budget borrowings. Now the situation is such that water cannot be stored beyond a low level to avoid further structural damage. Any which way you look at it, the project is all but a white elephant.

If a party in power could push through a project like Kaleshwaram in haste, is there an institutional mechanism to stop it? The intentions could be good; but if the outcome becomes a liability for generations to come, we must debate and put checks and balances in place. Telangana has the unenviable task of salvaging the project. The government has decided to form an expert panel comprising members from the National Dam Safety Authority to conduct a comprehensive study in order to decide the future course of action. It should also ask the Centre and the financial institutions concerned to restructure the loans. And the man whose brainchild it is, KCR, has some explaining to do.

Scanned with OKEN Scanner

5

Telangana's largest reservoir, Mallanna Sagar not safe

- Possibility of damage to the reservoir not ruled out
- Seven reservoirs under Kaleshwaram were submerging and requiring the families displaced by the project to be R and R
- More than six years passed since the decision to re-engineer the project was made
- Project work has already cost Rs 878 cr, but it has not produced any results

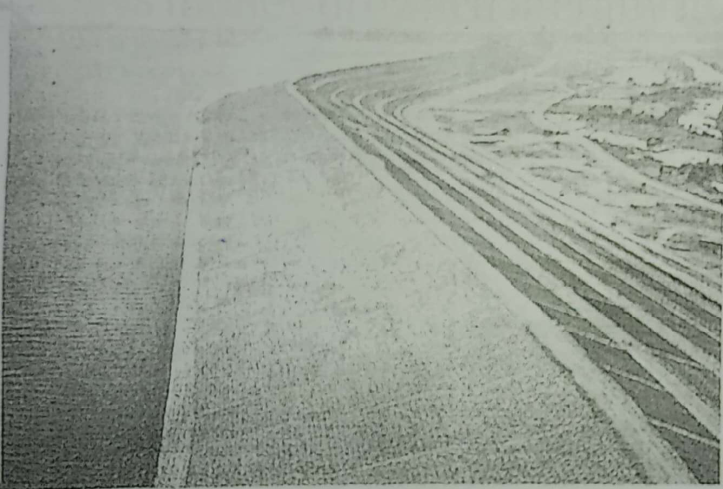

HANS NEWS SERVICE
HYDERABAD

THE largest reservoir of Komaravelli Mallanna Sagar with 50 TMC capacity in Telangana was not safe. The CAG report revealed that the reservoir, which was constructed as part of the Kaleshwaram Lift Irrigation Scheme, was a deep seated vertical fault in the proposed location. The report mentioned the NGRI (National Geophysical Research Institute (NGRI) seismic studies at the reservoir.

The report said that the possibility of damage to the reservoir was not ruled out due to the location of the construction in the seismic zone. However, the previous government went ahead and constructed the reservoir with a total expenditure of Rs 6,126.809 crore after conducting in-depth seismic studies.

The report also disclosed that seven reservoirs under Kaleshwaram were causing submergence and involved Rehabilitation and Resettlement (R and R) of the project-displaced families. However, R and R activities in respect of only three reservoirs were completed, and in the remaining four reservoirs, the department had yet to identify the project-displaced families fully, and R and R had yet to be taken up.

Referring to the status of the Pranahita project, the report said that there has been no progress in the four works retained under the project after re-engineering in the last four years.

More than six years have passed since the decision to re-engineer the project was made in order to determine the location of the barrage, the new command area that was to be targeted, the extent of the work, and to prepare and submit the DPR to the Central Water Commission (CWC). The then government did not obtain all the statutory clearances, including the CWC and the concurrence of Maharashtra, for the project.

No command area has been developed under the project, and it may take many more years for the construction of the project and to derive any irrigation benefits from it. The expenditure of Rs 878 crore already incurred on the project work remained unproductive.

HANS INDIA 16/2/24

HANS INDIA 16/2/24

Kaleshwaram unviable: CAG

Says money drowned literally in Krishna

PATAN AFZAL BABU
HYDERABAD

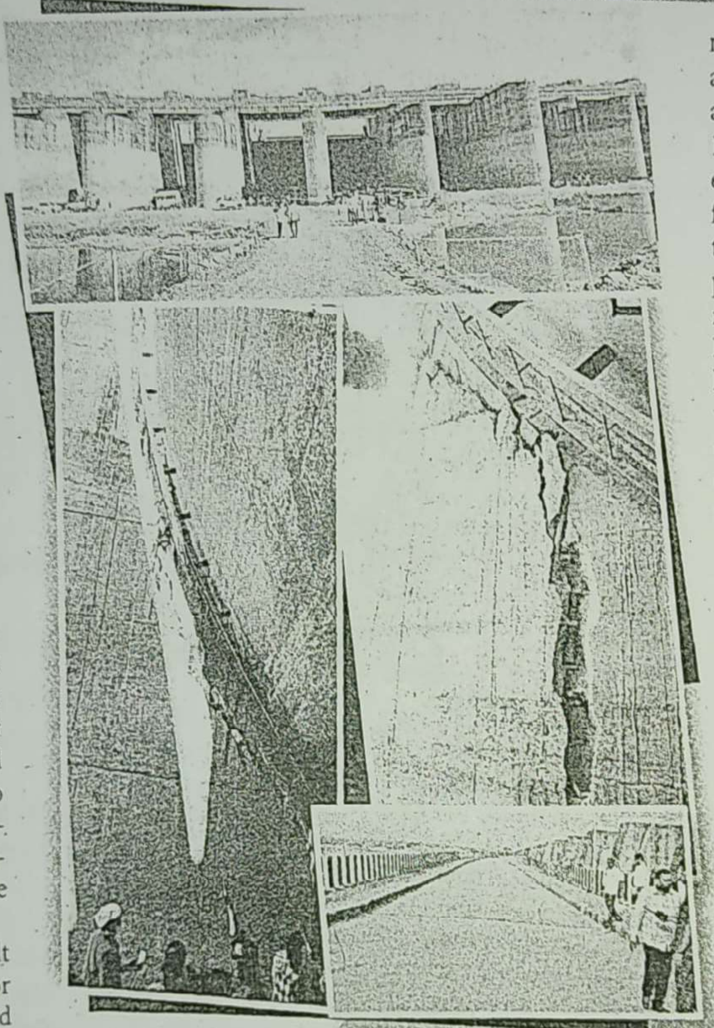

THE Comptroller and Auditor General's (CAG) report exposes undue benefits that the contractors got in the execution of the works of the Kaleshwaram project. The report said the Irrigation department had shown undue haste in the award of works and the Benefit-Cost Ratio (BCR) of the project was inflated.

The report pointed out that the Kaleshwaram Lift Irrigation Scheme (KLIS), claimed to be the world's biggest LI project by the previous BRS government, was 'economically unviable'. It said that every rupee spent on the project would yield only 52 paise. The CAG also said the previous government did not take any administrative approval for the project as a whole.

The CAG also found fault with the BRS government for not submitting the revised DPR (Detailed Project Report) to the Centre on the enhancement of withdrawal of water from 2 tmc ft to 3 tmc ft from the project every day.

The report which was tabled in the Assembly on Thursday said that considering the latest likely project cost (Rs 1,47,427.41 crore), the Benefit Cost Ratio (BCR) worked out to only Rs 52 paise. The BCR is likely to go much lower considering the possibility of further increase in the cost of works and interest component while the actual benefits/revenues from agriculture and industrial/drinking water supply would be much lower.

The report further said originally it was estimated that the project would cost Rs 81,911 crore. Instead of taking administrative approval for the entire project, the government had issued separate approvals for individual works in a piecemeal manner. As of March 2022, as many as 73 administrative approvals aggregating to Rs 1.10,248 crore have been given. There were also no orders from the government about the funding pattern for the project. The Kaleshwaram Irrigation Project Corporation Limited (KIPCL) raised market loans of Rs 87,449 crore with guarantees provided by the state government. The corporation does not have any sources of revenue and the burden of repayment of the loan and interest was likely to fall on the state government, the report said.

The KIPCL required a total amount of Rs 1,41,544 crore (ranging from Rs 712 crore to Rs 14,462 crore every year) in the next 14 years for debt servicing. This will have a long-term impact on the finances of the state and it was an indication of improper planning and ad hocism, the CAG said.

The CAG also found that the Irrigation department entrusted the work of the preparation of the DPR for the Kaleshwaram project to the Water and Power Consultants Limited (WAPCOS) despite several deficiencies in its earlier DPRs of Pranahita Chevella Sujala Sravanthi (PCSS) project, the CAG added.

Annexure - 1
(5)

Kaleshwaram Lift Irrigation Scheme burdens State with ₹10,000 crore annually

- CAG report reveals 8,459 MW power needed for project yearly
- Project demands 14,344 million units of energy post-completion annually
- Peak energy demand surpasses entire State's average in 2021-22
- Annual electricity charges understated at Rs 3 instead of Rs 6.4
- State's challenge due to 60% energy purchase for lift projects
- CAG estimates Rs 10,374 crore yearly energy charges for Kaleshwaram

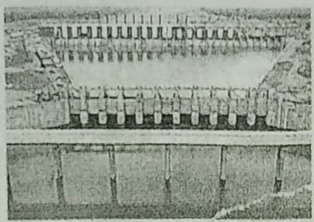

HANS NEWS SERVICE
HYDERABAD

THE much-hyped Kaleshwaram Lift Irrigation Scheme was burdensome for the State government due to its maintenance. The project required more than Rs 10,000 crore for energy requirements and its maintenance every year. The CAG, in its report, said that 8,459 MW of power, which means 46.82 per cent of the total installment of the power generation capacity available in the State, was required to run the project every year.

The project would require a total of 14,344 million units of energy every year after completion. The peak energy demand would be 203.02 MU per day. "This is more than the daily average energy availed in the entire State in 2021-22," the Comptroller and Auditor General of India said.

The annual recurring cost of electricity charges was understated by adopting a lower rate of Rs 3 per unit, whereas the prevailing tariff for lift irrigation schemes was Rs 6.4 per unit. As the State was presently purchasing or importing nearly 60 per cent of its energy from external sources, providing power to various lift irrigation projects, including Kaleshwaram, would be a big challenge for the State, the CAG said in the performance audit report of the Kaleshwaram project tabled in the Telangana Legislative Assembly on Thursday.

The CAG said the project would require Rs 10,374 crore towards energy charges every year. In addition, there would also be an annual operation and maintenance cost of Rs 272.7 crore. Thus, the commitment to the annual operational costs of the project would be Rs 10,647 crore per year, working out to Rs 46,364 per acre. The report also said that in the DPR, it was stated that there were no proposals for a water levy at present. Hence, the revenue from water charges would be nil. The revenues from the supply of industrial and drinking water needs and fisheries would also be negligible. Thus, almost the entire operational cost of the project has to be borne by the State government, or Kaleshwaram Irrigation Project Corporation Limited (KIPCL).

HANS INDIA 16/2/24

Scanned with OKEN

కాగ్ నివేదిక

ఆకృతి లోపాలు..

అదనపు చెల్లింపులు

'కాళేశ్వరం'పై కాగ్ విశ్లేషణ

ఈనాడు, హైదరాబాద్: కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల డిజైన్లలో లోపాలు, పలు ప్యాకేజీల్లో గుత్తేదారులకు అనుకూల నిర్ణయాలను కాగ్ ఎత్తిచూపింది. "మొదటి లింకులోని మేడిగడ్డ, అన్నారం, సుందిళ్ల బ్యారేజీల నిర్మాణం 2016 జులై నుంచి 2021 డిసెంబరు మధ్య జరిగింది. 2019 నవంబరులో వరదనీరు రాగా గేట్లు ఎత్తి దిగువకు వదిలారు. అన్ని బ్యారేజీల్లో ఆర్‌సీసీ వియరింగ్ కోట్, సీసీ కర్టెన్ వాల్స్, బ్యారేజీల దిగువన ఉన్న సీసీ బ్లాకులు కొట్టుకుపోవడం వల్ల రూ.180.39 కోట్ల నష్టం వాటిల్లింది. లాంచింగ్ ఆప్రాన్, సీసీ బ్లాకుల డిజైన్లలో లోపం వల్ల నీటి ప్రవాహ వేగానికి తట్టుకోలేక దెబ్బతిన్నాయి. డిజైన్ ప్రకారమే పనులు చేశామని, దీనికి తాము కారణం కాదంటూ పనులు చేయడానికి గుత్తేదారులు నిరాకరించారు. తర్వాత ఈ పనులకు రూ.476.03 కోట్లతో సవరించిన అంచనాలతో ప్రతిపాదన పంపారు" అని కాగ్ తెలిపింది.

ఎస్ఎస్ఆర్‌లో ధరలు లేక అదనపు చెల్లింపులు

"నీటిపారుదల శాఖ ఖరారు చేసే స్టాండర్డ్ షెడ్యూలు ఆఫ్ రేట్స్(ఎస్ఎస్ఆర్)లో పంపులు, మోటార్లు, వాటి అనుబంధ పరికరాల ధరలు లేవు. బీహెచ్ఈఎల్ నుంచి పంపులు, మోటార్లకు నీటిపారుదల శాఖ 2005లో ధరలు తీసుకుంది. విడివిడిగా కాకుండా గంపగుత్తగా ధరలిచ్చారు. 2016లో కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పునరాకృతిలో భాగంగా పనులు చేపట్టినపుడు అంచనాలను సవరించారు. నాలుగు ప్యాకేజీల అంచనాల్లో పేర్కొన్న ధరలకు, బీహెచ్ఈఎల్ పేర్కొన్న ధరలకు ఎక్కువ వ్యత్యాసం ఉంది. బీహెచ్ఈఎల్ పరిధిలో లేని పరికరాలు, ఓవర్‌హెడ్ చార్జీలు, కాంట్రాక్టర్ ఆదాయం అన్నీ మినహాయించినా ఎక్కువగానే ఉన్నాయి. కాంట్రాక్టర్ ఆదాయం అనేది పరికరాలకే కాకుండా అన్నీ పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని నీటిపారుదల శాఖ పేర్కొంది. దాంతో మేము ఏకీభవించడం లేదు. భవిష్యత్తులో ఈ ధరలను కూడా ఎస్ఎస్ఆర్‌లో చేర్చాలి.

● టెండర్ ఖరారైన తర్వాత ధరల పెరుగుదల వర్తింపజేసే నిబంధన పెట్టడం సరికాదు. దీన్ని అడ్డం పెట్టుకొని గుత్తేదారులకు అదనంగా చెల్లించారు. స్టీలు, సిమెంటు, పెట్రోల్, ఆయిల్ లూబ్రికెంట్స్, లేబర్, మెటీరియల్‌కు పెరిగిన ధరలు చెల్లించాలన్న నిబంధన ఉంది. ఇలా చెల్లించేటప్పుడు వ్యాట్ ఓవర్‌హెడ్ చార్జీలు తీసేయాలి

మునిగిన ఫీడర్ ఛానల్

మల్లన్నసాగర్ రిజర్వాయర్ పనిని నాలుగు ప్యాకేజీలుగా విభజించి 2017 అక్టోబరు-డిసెంబరు మధ్య గుత్తేదారులకు అప్పగించారు. ఒప్పందం ప్రకారం 2020 అక్టోబరు-డిసెంబరు మధ్య పూర్తి చేయాలి. మధ్యమానేరు నుంచి మల్లన్నసాగర్‌కు, మల్లన్నసాగర్ నుంచి దిగువన ఉన్న ప్యాకేజీ 12కు, అక్కడి నుంచి 13, 14 ప్యాకేజీలకు నీటిని తరలించాల్సి ఉంది. అయితే మల్లన్నసాగర్ పూర్తికాకముందే 2018 డిసెంబరులో రూ.44.22 కోట్లతో మల్లన్నసాగర్ రిజర్వాయర్‌లో ఫీడర్ ఛానల్ తవ్వే పని చేపట్టారు. దీనికి అయిదుసార్లు గడువు పొడిగించారు. దీంతో అంచనా వ్యయం రూ.60.22 కోట్లకు పెరిగింది. 2020 మార్చిలో పూర్తి చేశారు. ఫీడర్ ఛానల్ నుంచి నీటిని విడుదల చేయడానికి రూ.2.83 కోట్లతో వియర్ నిర్మించారు. అయితే 2021 ఆగస్టులో మల్లన్నసాగర్‌ను నీటితో నింపడంతో ఫీడర్ ఛానల్ ఆ నీటిలో మునిగిపోయింది. రూ.63.05 కోట్లు వృథా అయ్యాయి.

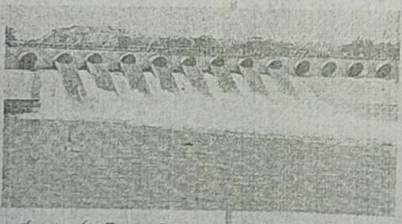

● సివిల్ పనులకు అయిదేళ్లు, ఎలక్ట్రో మెకానికల్ పనులకు 15 ఏళ్లు.. నిర్వహణ బాధ్యత కాంట్రాక్టర్‌దే. పని పూర్తయ్యాక మొదటి రెండేళ్లు డిఫెక్ట్ లయబిలిటీ పీరియడ్(డీఎల్‌పీ) ఉంటుంది. ఈ సమయంలో ఏం జరిగినా కాంట్రాక్టర్ చేయాలి. ఇది ముగిసిన తర్వాత నిర్వహణకు అనుబంధ ఒప్పందం చేయాలి. అయితే 10, 11, 12 ప్యాకేజీల్లో డీఎల్‌పీ సమయం పూర్తి కాకముందే అదనంగా చెల్లించారు. మేడిగడ్డ బ్యారేజీలో డీవాటరింగ్ ఛార్జీలను ఆ పని విలువలో 5 శాతానికి పరిమితం చేయాలి. కానీ, 7.16 శాతం చెల్లించడం వల్ల అదనపు భారం పడింది" అని కాగ్ పేర్కొంది.

కాళేశ్వరం.. పెనుభారం

● 12 ఏళ్లలో ప్రభుత్వం భరించాల్సింది రూ.2.66 లక్షల

● రుణాల తిరిగి చెల్లింపులకే రూ.1.41 లక్షల కోట్లు అవస

ఈనాడు, హైదరాబాద్: రాష్ట్ర ఆర్థిక రంగానికి కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల ప్రాజెక్టు పెనుభారంగా మారనుందని కంప్ట్రోలర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్(కాగ్) నివేదిక స్పష్టం చేసింది. "2022 మార్చి నాటికి కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు సంస్థకు మొత్తం రూ.96,064 కోట్ల రుణం తీసుకుంటామని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గ్యారంటీ ఇచ్చింది. ఇందులో 2022 మార్చి నాటికి రూ.87,449.15 కోట్లు తీసుకుంది. 2035-36 నాటికి వడ్డీ సహా అక్షరాలా రూ.1,41,544.59 కోట్లు తిరిగి చెల్లించాలి. రుణ ఒప్పందాల ప్రకారం తొలుత పేర్కొన్న వడ్డీ రేట్లను పరిగణనలోకి తీసుకుని లెక్కిస్తేనే తిరిగి చెల్లించాల్సిన సొమ్ము ఇంత ఉంటుంది. వడ్డీ రేట్లు మారుతుంటాయి. ఇవి పెరిగితే చెల్లించాల్సిన సొమ్మూ పెరుగుతుంది. 2024-25 నుంచి కాళేశ్వరం పూర్తిస్థాయిలో పనిచేయడం ప్రారంభమై.. అనుకున్న ప్రకారం నీటిని ఎత్తిపోస్తే కరెంటు చార్జీల కింద ప్రభుత్వం ఏటా రూ.10,374.56 కోట్ల చొప్పు రాబోయే 12 ఏళ్లలో సుమారు రూ.1,24,495 కోట్లు చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. దీనికి అ నంగా ప్రాజెక్టు వార్షిక నిర్వహణ కోసం రూ.272.70 కోట్లు, తరుగుదల ఖర్చుల కిం రూ.2,761 కోట్లు కావాలి. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు నివేదిక ప్రకారం.. పథకం పూర్తయి పెద్దగా ఆదాయమేమీ రాదు. రాష్ట్రంలో ప్రజలకు సాగు, తాగునీరు సరఫరా చేసిన దుకు రాబడిని పొందే నిబంధనలేమీ ఇప్పటివరకు లేవు. అందువల్ల రుణాన్ని వ సహా తిరిగి చెల్లించడానికి, నిర్వహణ వ్యయం కలిపి మొత్తం రూ.2.66 లక్షల కోట్ల పైగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే రాబోయే 12 ఏళ్లలో భరించాల్సి ఉంటుంది.

● సాధారణ బడ్జెట్‌కు వెలుపల ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు రుణాలు తీసుకుంటే 14 ఏళ్ల తిరిగి చెల్లించాలనే నిబంధనలున్నాయి. ఈ లెక్కన 2022 నుంచి 2036 మధ్య ఏటా కా శ్వరం కార్పొరేషన్ తీసుకున్న అసలు రుణం రూ.87,369.89 కోట్లతో పాటు దానిపై 1 ఏళ్లకు వడ్డీ మరో రూ.54,174.70 కోట్లు కలిపి మొత్తం రూ.1,41,544.59 కోట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చెల్లించాల్సి ఉంటుంది" అని కాగ్ పేర్కొంది.

2022-36 మధ్యకాలంలో ప్రభుత్వం తిరిగి చెల్లించా సొమ్ము (రూ.కోట్లలో)

2022-23	6,910.73
2023-24	13,406.5
2024-25	14,462.15
2025-26	14,024.69
2026-27	13,302.50
2027-28	12,593.51
2028-29	11,859.19
2029-30	11,135.93
2030-31	10,817.86
2031-32	10,059.84
2032-33	9,294,66
2033-34	8,671,38
2034-35	4,293.13
2035-36	712.44

ప్రయోజనాలు ఎక్కువ చేసి చెప్పారు..

ఖర్చులేమో తక్కువ చూపారు

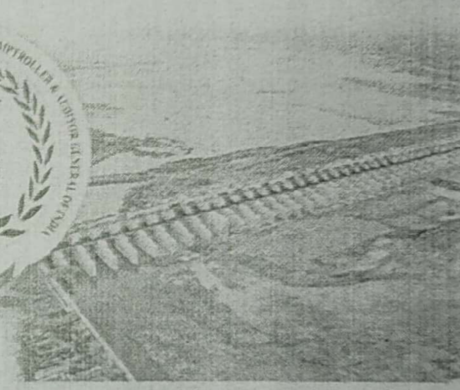

- రూపాయి వ్యయంపై వచ్చే ఆదాయం 52 పైసలే
- కాళేశ్వరంపై కాగ్ నివేదికలో వెల్లడి

ఈనాడు - హైదరాబాద్

కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకం వల్ల ఒనగూరే ప్రయోజనాలను ఎక్కువ చేసి చెప్పారని, వార్షిక ఖర్చులను తక్కువగా చూపారని కంప్ట్రోలర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్(కాగ్) పేర్కొంది. గురువారం శాసనసభలో ప్రభుత్వం కాగ్ నివేదికలను ప్రవేశపెట్టింది. "రూపాయి ఖర్చు పెడితే రూపాయి 51 పైసల ఆదాయం వస్తుందని చెప్పారు. కానీ, ప్రాజెక్టు తాజా ధరను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే రూపాయి ఖర్చుకు వచ్చే ప్రయోజనం 52 పైసలు మాత్రమే. సమగ్ర ప్రాజెక్టు నివేదిక(డీపీఆర్)లో ధరల పెరుగుదల వర్తింపు సహా పలు అంశాలను చూపకుండా.. ఆ తర్వాత పెంచారు. దీంతో పనుల విలువ రూ.63,352 కోట్ల నుంచి రూ.1,02,267.99 కోట్లకు పెరిగింది. భూసేకరణ, పునరావాసం.. ఇలా అన్నీ కలిపి ప్రాజెక్టు వ్యయం రూ.81,911 కోట్ల నుంచి రూ.1,47,427.41 కోట్లకు పెరిగింది. దీని ప్రకారం రూపాయి ఖర్చుకు వచ్చే ప్రయోజనం 52 పైసలు మాత్రమే. వాస్తవ ప్రయోజనాలు వచ్చే టప్పటికి ఇంకా తగ్గవచ్చు. మొదటి అంచనా రూ. 81,911 కోట్లలో విద్యుత్ ఛార్జీలు ఎత్తిపోతలకు యూనిట్కు రూ.6.40 కాగా.. రూ.3గా పే[...]న్నారు. దీనిని పరిగణనలోకి తీసుకొంటే రూపా[...] ఖర్చు పెడితే వచ్చేది 75 పైసలు. తా[...] వ్యయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే మాత్రం క[...] బెనిఫిట్ రేషియో 1:0.52 మాత్రమే" అని క[...] స్పష్టం చేసింది.

...మిగతా 9

కాళేశ్వరంతో పాటు పలు అంశాలపై కాగ్ విశ్లేషణ

భూకంప అధ్యయనం లేకుండానే మల్లన్నసాగ

ఈనాడు, హైదరాబాద్: కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకంలో కీలకమైన, అత్యధికంగా 50 టీఎంసీల సామర్థ్యం కలిగిన మల్లన్నసాగర్ రిజర్వాయర్‌ను లోతైన భూకంప ప్రభావ అధ్యయనం లేకుండానే నిర్మించినట్లు కాగ్ తప్పుపట్టింది. "దీనికి దిగువనే 10.3 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు ఉంది. రూ.6,126.8 కోట్లతో చేపట్టిన ఈ రిజర్వాయర్‌ను 2022 ఫిబ్రవరిలో ప్రారంభించారు. అయితే ఇప్పటివరకు అత్యవసర కార్యాచరణ ప్రణాళికను సిద్ధం చేయలేదు. దీనివల్ల ఆనకట్ట తెగే సందర్భాలు ఎదురైతే స్పందించడంలో జాప్యం జరిగితే సమీపంలోని ప్రజల ప్రాణాలకు, ఆస్తులకు ప్రమాదం ఉంటుంది" అని కాగ్ హెచ్చరించింది.

భూకంప తీవ్రత-6లో రిజర్వాయర్

"2016లో ప్రాథమిక డ్రాయింగ్స్ ఇచ్చేటప్పుడు స్థాన నిర్దిష్ట భూకంప అధ్యయనాలను చేయించాలని సెంట్రల్ డిజైన్ ఆర్గనైజేషన్(సీడీవో), నీటిపారుదల శాఖకు సూచించింది. ఆ ప్రకారం ఎన్‌జీఆర్ఐకి లేఖ రాసిన నీటిపారుదల శాఖ దాని అంగీకారం రాకుండానే కాంట్రాక్టర్లకు పనులు ఇచ్చి 2020 డిసెంబరు నాటికి పూర్తి చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టింది. 2018లో ఎన్‌జీఆర్ఐ ప్రాథమిక నివేదిక ఇచ్చింది. తెలంగాణ భూకంప జోన్ -2లో ఉందని తెలిపింది. గత మూడు, నాలుగు దశాబ్దాల్లో వచ్చిన భూకంప ప్రభావాలను ప్రస్తావిస్తూ భూకంప తీవ్రత-6లో మల్లన్నసాగర్ జలాశయం ఉందని తెలిపింది. భూకంప ప్రభావంపై లోతైన అధ్యయనం చేయాలని ఎన్‌జీఆర్ఐ సిఫార్సు చేసినా ఎక్కడా సమగ్ర సర్వే నిర్వహించకుండా జలాశయ నిర్మాణాన్ని కొనసాగిం

95 శాతం పనుల తర్వాత నిపుణుల

అందుబాటులో ఉన్న సమాచారం మేరకు అ తులు ఇస్తున్నట్లు సీడీవో పదేపదే పేర్కొంది. ప్ర గులను కేంద్ర జల ఇంధన పరిశోధన సంస్థ, ర లోని ఇండియన్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ వ సంస్థలతో పరిశీలింపచేయాలని సీడీవో చీఫ్ ఇం సూచించినా నిర్మాణానికి ముందు ఈ పని చేసి లాలు లేవు. అయితే 95 శాతం పనులను పూర్తి తర్వాత రిజర్వాయర్ డిజైన్, ఇతర సాంకేతిక అ లపై 2021 జనవరిలో నిపుణుల కమిటీని నియ చారు. భూకంప అధ్యయనాన్ని అత్యవసరంగా వెంటనే చేపట్టాలి. జలాశయాన్ని పూర్తి సామర్థ్య నిల్వ చేసే ముందు అత్యవసర కార్యాచరణ ప్రణా సిద్ధం చేసుకోవాలి" అని కాగ్ సిఫార్సు చేసింది.

ప్రయోజనాలు ఎక్కువ చేసి చెప్పారు.. ఖర్చులేమో తక్కువ చూపారు

(మొదటి పేజీ తరువాయి)

పలు పనుల్లో గుత్తేదారులకు ప్రయోజనం కలిగించేలా మార్పులు జరిగాయంది. రోజుకు రెండు టీఎంసీల నుంచి మూడు టీఎంసీల నీటిని ఎత్తిపోసేలా మార్పు చేయడాన్ని తప్పుపట్టింది. దీనివల్ల అదనంగా రూ.28,151 కోట్ల భారం పడిందని పేర్కొంది. ప్రాణహిత-చేవెళ్ల నుంచి కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకంగా పునరాకృతి, కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకంపై అధ్యయనం చేసి కాగ్ ఇచ్చిన నివేదికలో ముఖ్యాంశాలివీ.

ఎకరా ఆయకట్టుకు నీటి సరఫరాకు విద్యుత్, నిర్వహణ ఖర్చు రూ.46,364

"కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకానికి విద్యుత్ ఛార్జీల కింద ఏడాదికి రూ.10,374.56 కోట్లు అవుతుంది. నిర్వహణ వ్యయం మరో రూ.272.70 కోట్లు కలిపి మొత్తం రూ.10,647 కోట్లు. దీని ప్రకారం ఎకరా ఆయకట్టుకు నీటిని సరఫరా చేయడానికి అయ్యే విద్యుత్, నిర్వహణ ఖర్చు రూ.46,364. ఇక్కడ ప్రాజెక్టు నిర్మాణ వ్యయం రూ.1,47,427.41 కోట్లకు చేరడం వల్ల ఎకరా ఆయకట్టుకు పెట్టుబడి వ్యయం రూ.6.42 లక్షలు. 169 టీఎంసీల నీటిని సాగుకు వినియోగిస్తున్నట్లు పేర్కొని.. ఒక టీఎంసీతో 17,668 ఎకరాలు సాగవుతాయని ప్రాజెక్టు నివేదికలో చూపించారు. కానీ, ఒక టీఎంసీతో సాగయ్యేది 10 వేల ఎకరాలు మాత్రమే. ఉన్న నీరు ఒకటి సీజన్‌కే సరిపోదు. రబీకి అందించడం అసాధ్యం.

5,643 యూనిట్లు పెరిగిన విద్యుత్ అవసరం

ఎత్తిపోతల పథకాలకు సరఫరా చేసే విద్యుత్ ధర యూనిట్‌కు రూ.6.40 కాగా, రూ.3గా పేర్కొన్నారు. ప్రాణహిత-చేవెళ్ల ప్రాజెక్టుతో పోల్చితే పునరాకృతి తర్వాత లిఫ్టులను నడపడానికి అవసరమయ్యే వార్షిక విద్యుత్ 5,643.39 మిలియన్ యూనిట్లు పెరగగా.. విద్యుత్ వినియోగంపై ఏటా అయ్యే ఖర్చు రూ.3,555.34 కోట్లు పె గింది. ఎత్తిపోతల కింద ఉన్న లిఫ్టులకు 8,459.1 వాట్ల విద్యుత్ అవసరం. ఇది రాష్ట్రంలో ప్రస్తుత మొత్తం స్థాపిత సామర్థ్యంలో 46.82 శాతం. పూర్తయిన తర్వాత ఏటా 14,344.39 మిలియన్ యూ విద్యుత్ అవసరమవుతుంది. పంపింగ్ సీజన్‌లో పంపులు ఏకకాలంలో పనిచేస్తే గరిష్ఠ విద్యుత్ డి రోజుకు 203.02 మిలియన్ యూనిట్లు ఉంటుంది. 2021-22లో రాష్ట్రం మొత్తం వినియోగించిన రో సగటు (196.06 మిలియన్ యూనిట్లు) కంటే రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం దాదాపు 60 శాతం విద్యుత్‌ను నుంచే కొనుగోలు చేస్తున్న నేపథ్యంలో కాళేశ్వరం పలు ఎత్తిపోతల పథకాలకు విద్యుత్ అందించడం లుగా మారనుంది" అని కాగ్ హెచ్చరించింది.

డీపీఆర్ ఆమోదం పొందకముందే రూ.25,049 కోట్ల పనులు

కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకం సమగ్ర ప్రాజెక్టు నివేదిక(డీపీఆర్) ఆమోదం పొందకముందే రూ.25,049.99 కోట్ల విలువ చేసే 17 పనులను కాంట్రాక్టర్లకు ప్రభుత్వం ఇచ్చింది. 2018 జూన్‌లో కేంద్ర జలసంఘం ఆమోదం పొందకముందే వీటిని అప్పగించింది. డీపీఆర్ ఆమోదం తర్వాత కూడా పనుల్లో మార్పులు జరిగాయి. డీపీఆర్ ప్రకారం రోజుకు రెండు టీఎంసీలు ఎత్తిపోయాల్సి ఉంది. తర్వాత రోజుకు మూడు టీఎంసీలు ఎత్తిపోసేలా మార్పు చేయడం వల్ల రూ.28,151 కోట్ల అదనపు భారం పడింది. మొదట ప్రాజెక్టు అంచనాను రూ.81,911.01 కోట్లుగా పేర్కొన్నా, ప్రభుత్వం ప్రాజెక్టు మొత్తానికి పరిపాలనా అనుమతి ఇవ్వకుండా ఏ పనికా పనికి వేర్వేరుగా పరిపాలనా అనుమతులు ఇచ్చింది. 2022 మార్చి నాటికి 73 పరిపాలనా అనుమతులు ఇవ్వగా, వీటి విలువ రూ.1,10,248.48 కోట్లు. ప్రాజెక్టును ఏడు లింకులుగా విభజించి పనులు చేపట్టారు. పనుల పురోగతి నెమ్మదిగా ఉంది. 56 కాంట్రాక్టులుగా పనులు అప్పగించగా, 12 మాత్రమే పూర్తయ్యాయి. పనులు 3 శాతం నుంచి 99 శాతం వరకు జరిగాయి. మొత్తం పనులను చూసినపుడు 2022 మార్చి వరకు 69 శాతం పూర్తయింది. కొన్ని పనులకు ఇంకా భూసేకరణ జరగాల్సి ఉంది. కొన్ని రిజర్వాయర్ల కింద పునరావాసం కూడా చేపట్టలేదు. కొత్త ఆయకట్టు 18.26 లక్షల ఎకరాలు కాగా, 2022 మార్చి వరకు 14.83 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టుకు సంబంధించిన డిస్ట్రిబ్యూటరీ పనులు సహా అప్పగించారు. పునరాకృతి జరిగిన తర్వాత కూడా 3.48 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టుకు సంబంధించిన డిస్ట్రిబ్యూటరీ పనులను అప్పగించలేదు. ప్రధాన కాలువల్లో 57 శాతం పూర్తి కాగా, డిస్ట్రిబ్యూటరీల్లో 7 శాతం మాత్రమే పూర్తయ్యాయి. 2024 జూన్ నాటికి ప్రాజెక్టును పూర్తి చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నా, ఇప్పటివరకు జరిగిన పనులను చూస్తే పూర్తయి ఫలితాలు అందడానికి చాలా ఏళ్లే పడుతుంది" అని కాగ్ నివేదికలో పేర్కొంది.

EENADU. 16/2/24

Annexure - 2

(1)

Annexure-2
(2)

రీ-ఇంజనీరింగ్‌తో 122% పెరిగిన వ్యయం!

- కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుపై కాగ్ నివేదికలో వెల్లడి
- టెండర్ల తర్వాత ధరల సర్దుబాటుతో అంచనాలు పెరిగాయి
- ప్రాజెక్టు నిర్వహణకు ఏటా రూ.10,647 కోట్లు ఖర్చు అని వెల్లడి

సాక్షి, హైదరాబాద్: ఉమ్మడి ఏపీలో రూ.38,500 కోట్ల అంచనాతో ప్రాణహిత-చేవెళ్ల ప్రాజెక్టును చేపట్టగా.. తెలంగాణ వచ్చాక రీ-ఇంజనీరింగ్ ద్వారా కాళేశ్వరం, ప్రాణహిత అనే రెండు ప్రాజెక్టులుగా విభజించడంతో అంచనా వ్యయం రూ.85,651.81 కోట్లకు చేరిందని కాగ్ నివేదికలో పేర్కొంది. అంటే ప్రాజెక్టు వ్యయం 122శాతం పెరిగిందని.. కానీ లక్షిత ఆయకట్టు 52.22శాతమే పెరిగిందని వివరించింది. ఆ తర్వాత కూడా ప్రాజెక్టు పనుల్లో మార్పులు, చేర్పులు చేయడంతో అంచనా వ్యయం రూ.1,47,427.41 కోట్లకు చేరినా.. ప్రయోజనాలేమీ పెరగలేదని పేర్కొంది. కాళేశ్వరంపై 2021-22 ఆర్థిక ఏడాది చివరినాటికి కాగ్ నిర్వహించిన ఆడిట్ నివేదికను ప్రభుత్వం గురువారం అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టింది. నివేదికలోని ముఖ్యాంశాలివీ..

పంపింగ్ పెంచడంతో అదనపు వ్యయం

కాళేశ్వరం డీపీఆర్‌ను 2018 జూన్‌లో కేంద్ర జలసంఘం ఆమోదించడానికి ముందే రూ.25,049.99 కోట్ల విలువైన 17 పనులను నీటిపారుదల శాఖ కాంట్రాక్టర్లకు అప్పగించింది. తొలుత గోదావరి నుంచి రోజుకు 2టీఎంసీలను ఎత్తిపోయాలని ప్రతిపాదించారు. తర్వాత అవసరం లేకున్నా పంపింగ్ సామర్థ్యాన్ని 3 టీఎంసీలకు పెంచడంతో రూ.28,151 కోట్ల అదనపు వ్యయం అవుతోంది. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుతో కలిగే ప్రయోజనాలను ఎక్కువ చేసి చూపారు. ఇతర ప్రాజెక్టుల కింద ఒక టీఎంసీ నీళ్లు 10వేల ఎకరాలకే సరిపోతాయని చూపగా.. కాళేశ్వరం కింద 17,668 ఎకరాలకు అందించవచ్చని లెక్కించారు. తాజా అంచనా రూ.1.47 లక్షల కోట్లలెక్కన చూస్తే.. ప్రాజెక్టు ప్రయోజన-వ్యయ నిష్పత్తి 0.52గా తేలుతోంది. అంటే వెచ్చించే ప్రతి రూపాయికి 52 పైసలే ప్రయోజనం అందుతుంది. ప్రాజెక్టుకు ఏటా విద్యుత్ చార్జీలు, నిర్వహణ కలిపి రూ.10,647.26 కోట్ల ఖర్చు అవుతుంది. ఒక్కో ఎకరాకు సాగునీరు అందించడానికి ఏటా రూ.46,364 లెక్కన వ్యయం అవుతుంది.

చెల్లింపుల వాయిదాతో మరింత భారం

కాళేశ్వరం కార్పొరేషన్ రుణాలను తిరిగి చెల్లించడానికి వచ్చే 14ఏళ్లలో మొత్తం రూ.1,41,544.59 కోట్లు అవసరం కానున్నాయి. కొన్ని రుణాల తిరిగి చెల్లింపు ఇప్పటికే ప్రారంభం కావాల్సి ఉన్నా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వాయిదా కోరింది. దీనితో రూ.8,182.44 కోట్ల మేర అదనపు వడ్డీ భారం పడింది. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టులోని 21 ఒప్పందాల పరిధిలో పంపులు, మోటార్లు, అనుబంధ పరికరాల కొనుగోళ్ల కోసం వాస్తవ ధరల కంటే అధికంగా వ్యయాన్ని అంచనా వేశారు. వీటిలోని నాలుగు పనుల్లో కాంట్రాక్టర్లకు రూ.2,684.73 కోట్ల మేర అనుచిత లబ్ధి కలిగే అవకాశాన్ని తోసిపుచ్చలేం. ఐదు ఒప్పందాల్లో టెండర్లు పూర్తయ్యాక ధరల సర్దుబాటుతో అధిక చెల్లింపులు జరిగాయి.

నీరిచ్చింది 40,888 ఎకరాలకే..

ప్రాజెక్టు కింద 18.26లక్షల ఎకరాల కొత్త ఆయకట్టును ప్రతిపాదించారు. ఇందులో 14.83లక్షల ఎకరాల మేర మాత్రమే కాల్వల వ్యవస్థను అభివృద్ధి పనులను చేపట్టారు. 2022 మార్చి చివరినాటికి వాస్తవంగా నీళ్లిచ్చింది 40,888 ఎకరాలకే. ఇక మల్లన్నసాగర్ జలాశయం ప్రాంతంలోని భూగర్భంలో నిటారుగా పగుళ్లు ఉన్నాయని, భూకంపాలకు అవకాశం ఉందని నేషనల్ జియోలాజికల్ రీసెర్చ్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ అధ్యయనంలో తేలింది.

ఆంధ్రజ్యోతి www.andhrajyothy.com

మూడో టీఎంసీ దండగ!

దానిపై 28 వేల కోట్ల నిరర్థక ఖర్చు ∴ కాళేశ్వరంలో భారీగా అనుచిత చెల్లింపులు

- ఒక టీఎంసీతో 17,668 ఎకరాలకు నీళ్లా?
- కరెంట్ బిల్లులకే ఏటా రూ.10,374 కోట్లు
- ఎకరం సాగుకు రూ.46,364 పెట్టాలి
- 2019లోనే దెబ్బతిన్న 3 బ్యారేజీలు
- డిజైన్లలో లోపాలే ఈ పరిస్థితికి కారణం
- గత ప్రభుత్వాన్ని తీవ్రంగా తప్పుబట్టిన కాగ్

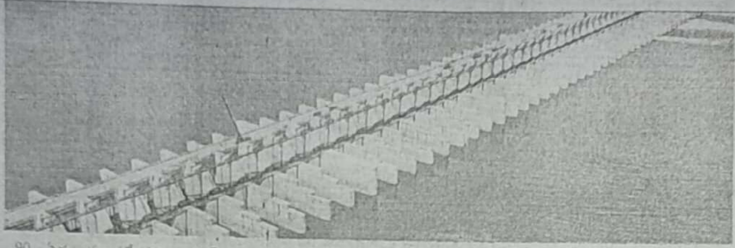

హైదరాబాద్, ఫిబ్రవరి 15 (ఆంధ్రజ్యోతి): కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు మీద భారీ ఎత్తున వృథా ఖర్చు పెట్టారని కాగ్ అభ్యంతరం పెట్టింది. 28 వేల కోట్లకు పైగా ఖర్చు పెడుతున్న మూడో టీఎంసీ అసలు అవసరం లేదని తప్పుపట్టింది. కొన్ని ప్యాకేజీల విషయంలో అనుచిత చెల్లింపులు కూడా జరిగాయని నిర్ధారించింది. డిజైన్ల లోపం వల్ల కూడా వందల కోట్ల రూపాయల నష్టం జరిగిందని అంచనా వేసింది. 2021-22 సంవత్సరానికి సంబంధించిన నివేదికను వివరాల చేసే కాగ్ ప్రాజెక్టు విషయంలో అప్పటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనుసరించిన తీరును తీవ్రంగా ఆక్షేపించింది. సమగ్ర పరిశోధనలు, సర్వేలు చేపట్టకుండానే డీపీఆర్ తయారు చేశారని, డీపీఆర్‌కు ఆమోదం పొందిన తర్వాత కూడా ఇష్టారీతిగా మార్పులు చేశారని ఆక్షేపించింది. మొత్తం ప్రాజెక్టు వ్యయం రూ.1,47,427 కోట్లకు చేరే అవకాశం ఉందని అంచనా వేసింది. 2 టీఎంసీల ప్రాజెక్టుకు రూ.81,911 కోట్ల అంచనాతో మొదలెట్టి ఒకేసారి కాకుండా విడివిడిగా పరిపాలన అనుమతులు ఇచ్చారని ప్రస్తావించింది. 2022 మార్చి దాకా రూ.1,10,248 కోట్ల విలువైన పనులకు 73 దఫాలుగా పరిపాలన పరమైన అనుమతులు ఇచ్చారని ప్రస్తావించింది. నిధులను ఎక్కడి నుంచి సమకూర్చారన్న విషయంపై ఎక్కడా ఉత్తర్వులు లేవని ప్రస్తావించింది. కాళేశ్వరంపై కాగ్ ఆడిట్ నివేదికను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గురువారం శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టింది. ప్రాజెక్టులో లోపాలపై కాగ్ పలు సంచలన విషయాలు వెల్లడించింది. ప్రాణహిత-చేవెళ్ల ప్రాజెక్టును ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో రూ.38,500 కోట్ల వ్యయంతో చేపట్టగా 2016 మార్చి నాటికి దానిపై రూ.11,642.85 కోట్లు ఖర్చు పెట్టారని ప్రస్తావించింది. ఆ తర్వాత రీ ఇంజనీరింగ్ పేరిట కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకాన్ని తెరమీదికి తెచ్చారని గుర్తు చేసింది. రూ.81,911 కోట్ల అంచనాతో 18.26 లక్షల ఎకరాల కొత్త ఆయకట్టుకు నీరందించడం లక్ష్యమని ప్రస్తావించింది. లిఫ్టింగ్ పంపింగ్ సామర్థ్యం అనవసరంగా పెంచారని కాగ్ తప్పుపట్టింది. అసలే అవసరం లేకున్నా అదనంగా మరో టీఎంసీని తరలించే సమాంతర పథకాన్ని రూ.28,151 కోట్లతో చేపట్టారని గుర్తు చేసింది. దీనివల్ల ప్రాజెక్టు అంచనాలు భారీగా పెరిగాయని ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. ఏటా కాళేశ్వరం కరెంట్ బిల్లులకు రూ.10,374 కోట్లు అవుతుందని, నిర్వహణ భారం రూ.272 కోట్లు కలిపితే ఎకరా పంటను పండించడానికి నీళ్లకు అయ్యే ఖర్చు రూ.46 వేలని కాగ్ అంచనా వేసింది. దీన్ని ఏ మాత్రం లాభదాయకం కాని ప్రాజెక్టుగా అభివర్ణించింది. ప్రాజెక్టు కింద రూపాయిని పెట్టిస్తే వచ్చే ఆదాయం కేవలం 52 పైసలని లెక్కకట్టింది. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టులో భాగంగా 1.83 లక్షల ఎకరాలకు పైపుల ద్వారా సాగునీటిని అందించే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టారని, ఇందుకు రూ.2248 కోట్లు ఖర్చు చేశారని కాగ్ ప్రస్తావించింది. పైపుల జీవిత కాలం 30 ఏళ్లు మాత్రమేనని, ఓపెన్ కాలువలు వందేళ్లు ఉంటాయని చెప్పింది. పైపులకు, కాలువలకు మధ్య ఖర్చు ఎకరానికి 5000 అదనంగా అవుతుందని అంచనా వేసింది. అన్నిరకాల నిరర్థక ఖర్చు, అనుచిత చెల్లింపుల విలువ రూ.46 వేల కోట్లు ఉంటుందని అంచనా.

ప్రయోజనమే లేని ప్రెషర్ మెయిన్

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టులో ప్యాకేజీ 1 నుంచి 4 దాకా సొరంగం పనులకు బదులుగా ప్రెషర్ మెయిన్‌ల పనులు చేపట్టడం వల్ల భారీగా నష్టం జరిగిందని కాగ్ గుర్తించింది. కాంక్రీట్ లైనింగ్ జీవిత కాలం వందేళ్లు కాగా.. ప్రెషర్ మెయిన్ పైపుల జీవితకాలం 30 ఏళ్లు మాత్రమేనని ప్రస్తావించింది. కిలోమీటర్ సొరంగం తవ్వడానికి రూ.91 కోట్లు మాత్రమే అవుతుండగా ప్రెషర్ మెయిన్‌తో రూ.251 కోట్ల దాకా పెట్టించారని తెలిపింది. ఈ తేడా వల్ల రూ.3726.91 కోట్ల అదనపు భారం పడిందని తెలిపింది.

ఎస్ఆర్ఎస్పీ పునరుజ్జీవం మరో దండగ

శ్రీరాంసాగర్ రిజర్వాయర్‌కు 60 రోజుల్లో 60 టీఎంసీలు ఎత్తిపోసే పథకాన్ని రూ.2000 కోట్లతో అనవసరంగా చేపట్టారని కాగ్ తప్పుపట్టింది. రివర్స్ పంపింగ్ విధానం వల్ల ఏటా కరెంట్ బిల్లుల కింద రూ.141.52 కోట్లు అవుతుందని పేర్కొంది. దీన్ని చేపట్టడానికి ప్రభుత్వం ఇచ్చిన సమర్థనలు వాస్తవ విరుద్ధంగా ఉన్నాయని తప్పుపట్టింది. మల్లన్నసాగర్ పనిని నాలుగు ప్యాకేజీలుగా విడగొట్టి, నలుగురు కాంట్రాక్టర్లకు పనులు కట్టబెట్టారని, ఇందులో రూ.63.05 కోట్లతో చేపట్టిన ఫీడర్ ఛానల్ అంతా తిరిగి మల్లన్నసాగర్‌లో మునుగుతోందని ప్రస్తావించింది.

ఆదరాబాదరా అప్పగింత

నిర్మాణం కోసం తీసుకున్న రూ.87,449 కోట్ల అప్పులకు వడ్డీ చెల్లింపులే రూ.54,174 కోట్లు అవుతాయని కాగ్ అంచనా వేసింది. మొత్తం ఖర్చు రూ.1,41,544 కోట్లకు చేరుతుందని తెలిపింది. కేంద్ర జలవనరుల సంఘం(సీడబ్ల్యూసీ) ప్రాజెక్టు డీపీఆర్ ఆమోదించడానికి ముందే రూ.25,050 కోట్ల విలువ చేసే 17 పనులను ప్రభుత్వం తొందరపాటుతో అప్పగించిందని ఆక్షేపించింది. డీపీఆర్‌ను కేవలం కాగితంపై లాంఛనప్రాయంగా పరిగణించిందని వ్యాఖ్యానించింది. రూ.87,449 కోట్ల రుణాలను తీసుకొనేంత ఆదాయ వనరులు కాళేశ్వరం కార్పొరేషన్‌కు లేదని, చెల్లింపులకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద ఆధారపడక తప్పదని చెప్పింది. ఇకపైనా ఇలాంటి అప్పులు తీసుకోవడం మానాలని చెప్పింది.

ఏటా ప్రాజెక్టుకు రూ.25,109 కోట్లు

2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరం నుంచి కాళేశ్వరం కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ.25,109 కోట్లు సిద్ధం చేసుకోవాలని చెప్పింది. ప్రాజెక్టులో 56 పనులకు గాను 12 మాత్రమే పూర్తయ్యాయని, 34 పనులు వివిధ దశల్లో ఉన్నాయని తెలిపింది. తీసుకున్న అప్పులను వడ్డీల చెల్లింపులకు మళ్లించడంతో వడ్డీల మీద వడ్డీలు అవుతున్నాయని చెప్పింది. నిర్మాణ సమయంలో చెల్లించే వడ్డీయే రూ.19,556 కోట్లు అని కాగ్ గుర్తించింది. ప్రాణహిత- చేవెళ్లలో రంగారెడ్డి జిల్లాకు 1.97 లక్షల ఎకరాలకు నీరు అందించాల్సి ఉండగా రీ ఇంజనీరింగ్ తర్వాత రంగారెడ్డి జిల్లాలో 1.97 లక్షల ఎకరాల్లోని రైతులకు నీళ్లివ్వకుండా చేశారని కాగ్ గుర్తుచేసింది. ఈ ఆయకట్టును ఎందుకు తొలగించారో వివరణ ఇవ్వలేదని పేర్కొంది. ఒక్క టీఎంసీతో ప్రాణహిత-చేవెళ్లలో 10 వేల ఎకరాలకు నీళ్లు ఇస్తామని ప్రతిపాదించగా.. కాళేశ్వరంలో మాత్రం ఏకంగా 17,668 ఎకరాలకు నీళ్లు అందించనున్నట్లు చూపించడంపై కాగ్ విస్మయం వ్యక్తం చేసింది.

రూపాయికి వచ్చేది 52 పైసలే

రూపాయి ఖర్చుకు రూ.1.52 ఆదాయం వస్తుందని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర జల వనరుల సంఘానికి నివేదించి అనుమతి తెచ్చుకుంది. కాగ్ మాత్రం 52 పైసలు మాత్రమే ఆదాయం వస్తుందని తేల్చింది. వార్షిక వ్యయాన్ని తక్కువగా, ఏటా వచ్చే ప్రయోజనాల విలువను ఎక్కువగా చూపించారని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని ఆక్షేపించింది. వ్యవసాయానికి సాగునీరు, పారిశ్రామిక అవసరాలకు నీటి సరఫరా, తాగునీరుతో పాటు చేపల పెంపకం ఇతరత్రా మార్గాల ద్వారా ఏటా రూ.21,082.34 కోట్ల ఆదాయం వస్తుందని ప్రభుత్వం చూపించగా.. రాబడి రూ.14,709 కోట్లకు మించి రాదని కాగ్ కట్టింది.

భూకంప జోన్‌లో మల్లన్నసాగర్

భూకంప జోన్‌లోన 50 టీఎంసీలతో మల్లన్నసాగర్ నిర్మాణం చేపట్టారని కాగ్ తేల్చింది. ఈ ప్రాంతంలో లోతుల్లో నిటారుగా ఉన్న పగుళ్లు(డీప్ సీటెడ్ వెర్టికల్ ఫాల్ట్) ఉన్నట్లు గుర్తు చేసింది. భూకంప సంబంధిత లోతైన అధ్యయనాలేవీ చేయకుండానే రూ.6126.80 కోట్లతో రిజర్వాయర్ నిర్మాణం చేపట్టారని ఆక్షేపించింది. ఎన్‌జీఆర్ఐ నివేదిక రాకముందే పనులు అప్పగించారని ఆక్షేపించింది. 1983 జూన్‌లో మేడ్చల్‌లో 4.9 తీవ్రతతో భూకంపం సంభవించిందని కాగ్ గుర్తించింది. 20 కిలోమీటర్ల దూరంలోనే మల్లన్నసాగర్ ఉందని గుర్తించింది. మల్లన్నసాగర్‌లో పూర్తిస్థాయి నీటి నిల్వ చేయడానికి ముందు భూకంప అధ్యయనం చేయాలని సిఫారసు చేసింది.

పంపుల్లో రూ.7,872 కోట్ల అనుచిత లబ్ధి

పంపులు, మోటార్లు, అనుబంధ పరికరాల కోసం మార్కెట్ ధరలను అంచనా వేయకుండానే రూ.17,653 కోట్లుగా ఖరారు చేశారని కాగ్ తప్పుబట్టింది. మోటార్లకు సంబంధించి రూ.5188 కోట్ల మేర అనుచిత లబ్ధి చేకూరిందని తప్పుపట్టింది. పరికరాల కోసం రూ.7,212 కోట్లు కేటాయించగా ఓహెచ్ఎల్ అందించలేని సేవలకు సంబంధించి ఇతర ఖర్చులు తీసేసినా రూ.2,085 కోట్ల మేర అనుచిత లబ్ధి కలిగిందని కాగ్ అంచనా వేసింది. రెండూ కలిపి రూ.7,872 కోట్ల అనుచిత లబ్ధి చేకూరిందని అభిప్రాయపడింది. ప్రాణహిత-చేవెళ్ల ప్రాజెక్టును రీ ఇంజనీరింగ్ చేసి, కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు చేపట్టడంతో ప్రాణహితలో చేపట్టిన పనులు నిరర్థకంగా మారాయని, దీని వల్ల రూ.768 కోట్ల నష్టం జరిగిందని కాగ్ గుర్తించింది.

ఏడు లింకులుగా...

కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకాన్ని ఏడు లింకులుగా విభజించగా రూ.82,252.75 కోట్ల ఒప్పంద విలువతో 56 పనులను కాంట్రాక్టర్లకు కట్టబెట్టారు. పనుల్లో సవరణ అంచనాలతో దీని నిర్మాణ అంచనా వ్యయం 2022 మార్చి నాటికి రూ.1,02,267.99 కోట్లకు చేరిందని కాగ్ గుర్తించింది. డీపీఆర్‌ను ఆమోదించే సమయంలో రూ.81,911.01 కోట్లు కాగా.. 2024 మార్చి నాటికి రూ.1,47,427.41 కోట్లకు చేరుతుందని లెక్కకట్టింది. డిజైన్లు తేల్చకుండా భూసేకరణ పూర్తి చేయకుండా పనులు అప్పగించడం వల్ల చివరి అంచనా వ్యయాలు పెరుగుతున్నాయని ప్రస్తావించింది. లక్షణమే భూసేకరణ మీద దృష్టి పెట్టాలని సూచించింది.

2019 డ్యామేజీ ఖర్చు ప్రభుత్వానిదే

2019 జూన్ 21వ తేదీన మేడిగడ్డ బ్యారేజీ ప్రారంభం కాగా.. సరిగ్గా ఐదు నెలలకు 2019 నవంబరులో మేడిగడ్డ గేట్లను దించగా.. ఆర్‌సీసీ వేసిన కోటు, సీసీ బ్లాక్ గోడలలో కొంతభాగం, దిగువభాగంలో నిర్మించిన కాంక్రీట్ బ్లాకులు కొట్టుకుపోయాయని కాగ్ తెలిపింది. సుందిళ్ల బ్యారేజీ దిగువ భాగంలో సిమెంట్ కాంక్రీట్ బ్లాకులు, అప్రాన్‌లు దెబ్బ తిన్నాయని చెప్పింది. డిజైన్, డ్రాయింగ్ లోపాలే కారణమని తేల్చింది. నిర్మాణ సంస్థలు సాగునీటి శాఖ ఇంజనీర్ల పర్యవేక్షణలోనే పనులు జరిగాయని, నాణ్యత ధ్రువీకరణ(క్వాలిటీ కంట్రోల్) సర్టిఫికెట్ కూడా ఇచ్చారని చెప్పినప్పటికీ ఆ వివరాలు తమకు ఇవ్వలేదని కాగ్ చెప్పింది. బ్యారేజీ ప్రారంభించడానికి ముందు కాంక్రీట్ బ్లాకులు, లాంఛింగ్ అప్రాన్‌ల తనిఖీ జరగలేదని, జాతీయ డ్యామ్ సేఫ్టీ అథారిటీ నివేదికను కాగ్ ఉటంకించింది. మూడు బ్యారేజీల సైక్లిక్ అప్రాన్‌లు దెబ్బతిన్నట్లు నిర్మాణ సంస్థలు గుర్తించాయని, ఆ పనులకు రూ.476 కోట్లు అవుతాయని అంచనాలు పంపించినా ప్రభుత్వం మంజూరు చేయలేదని కాగ్ గుర్తు చేసింది. లోపభూయిష్టమైన డిజైన్ల కారణంగా బ్యారేజీల పునరుద్ధరణ అయ్యే వ్యయం ప్రభుత్వమే భరించాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడిందని ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది.

Annexure - 2

(3)

ANDHRA PRABHA
16/2/24

కాళేశ్వరం... వ్యయభారమే!

- అంచనా భారీ పెరుగుదల • ప్రయోజనాల్లో శూన్యం
- నిర్వహణకు ఏటా రూ. 14 వేల కోట్లు
- రూ. 3,555 కోట్లు విద్యుత్ వ్యయం అదనం
- ఆపై వడ్డీల భారం... • ఆదాయం అంతంత మాత్రమే • రాష్ట్ర బడ్జెట్ నుంచి చెల్లింపులు
- 'ప్రాణహిత'లో పురోగతి లేదు • రూ. 878 కోట్లు నిష్ఫలం • కాగ్ నివేదికలో వెల్లడి

హైదరాబాద్, ఆంధ్రప్రభ బ్యూరో: అసెంబ్లీ బడ్జెట్ సమా...శాల్లో భాగంగా గురువారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం శాసనసభలో రాష్ట్ర ...ర్థికస్థితిగతులు, కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుపై కంప్ట్రోలర్ అండ్ ఆడిటర్ ...నరల్ (కాగ్) ఇచ్చిన నివేదికను ప్రవేశ పెట్టింది. కాళేశ్వరం ...వ్యయం భారీగా పెరిగినప్పటికీ ప్రయో జనాల్లో అదనపు ...రుగుదల లేదని ఈ నివేదిక పేర్కొంది. 2008లో అప్పటి ఉమ్మడి ...రాష్ట్రంలో 16.40 లక్షల ఎకరాల కొత్త ఆయ కట్టుకు సాగునీరు ...ందించే లక్ష్యంతో రూ.38,500 కోట్లతో చేపట్టిన ...ప్రాణహిత-చేవెళ్ల సుజల స్రవంతి ఎత్తిపోతల పథ కాన్ని ...పట్టినట్లు నివేదికలో కాగ్ తెలిపింది. కేంద్ర జలసంఘం ...మోదం లేకుండానే 2008-2009 మధ్య కాలం లో ప్రాజెక్టు ...నులను వివిధ కాంట్రాక్టర్లకు అప్పగించి, పనులు ప్రారం భించినట్లు ...ర్కొంది. రాష్ట్ర విభజన అనం తరం, కొత్తగా ఏర్పడిన బీఆర్ఎస్ (...అప్పటి టీఆర్ఎస్) ప్రభు త్వం ప్రాణహిత-చేవెళ్ల ప్రాజెక్టును ...ప్రాణహిత, కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టులుగా విభజించి ఈ రెండు ప్రాజెక్టులక...కలిపి మొత్తం రూ.85, 651.81 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో మొత్తం ...1.26 లక్షల ఎకరాల కొత్త ఆయకట్టుకు సాగునీరు అందించడంతో ...టు, ఇప్పటికే ఉన్న మరో నాలుగు ప్రాజెక్టులకు నీటిలోటు ను భర్తీ ...యాలనీ భావించినట్లు వివరించింది.

2022 మార్చి చివరి నాటికి ప్రాణహిత ప్రాజెక్టుపై రూ.17, ...7.44 కోట్లు, కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుపై రూ.86,788.06 కోట్లు ఖర్చు ...సినట్లు పేర్కొంది. "ప్రాణహిత-చేవెళ్ల ప్రాజెక్టుకు వాప్కోస్ రూపొం...దించిన డీపీఆర్‌లో అనేక లోపాలున్న ప్పటికీ కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు ...బాధ్యతలను సైతం అదే సంస్థకు అప్పగించినట్లు తెలిపింది. 2018 ...సన్‌లో కేంద్ర జలసంఘం డీపీఆర్‌ను ఆమోదించడానికి ముందే ...సాగునీటి శాఖ ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి రూ.25, 49.90 కోట్ల ...విలువ గల 17 పనులను అప్పగించిందని, ఆమోదం తర్వాత కూడా ...ప్రాజెక్టు పనుల్లో మార్పులు చేసినట్లు పేర్కొంది. కేంద్ర జల సంఘానికి ...సమర్పించిన డిటైల్ ప్రాజెక్టు రిపోర్టు (డీపీఆర్)లో ఈ ప్రాజెక్టు కోసం ...గోదావరి నుంచి రోజుకు 2 టీఎంసీల చొప్పున నీటిని ఎత్తిపోయాలని ...ప్రతిపాదించినా, అవసరం లేకున్నా పంపింగ్ సామర్థ్యాన్ని రోజుకు 3 ...టీఎంసీలకు పెంచారని దీని కారణంగా రూ.28.151 కోట్ల అదనపు ...వ్యయం అవుతుందని పేర్కొంది."

నిరర్థకమైన పనులు

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు రీ ఇంజనీరింగ్, మార్పుల వల్ల అప్పటికే చేసిన కొన్ని పనులు నిరర్థకం అయ్యాయని, రీ ఇంజనీరింగ్, మార్పుల వల్ల రూ.765 కోట్ల నష్టం వాటిల్లిందని తెలిపింది. పనుల అప్పగింతలో నీటి పారుదల శాఖ అనుచిత తొందరపాటు ప్రదర్శించిందని పేర్కొంది. అవసరం లేకున్నా కాళేశ్వరం మూడో టీఎంసీ పనులు చేపట్టారని తప్పు పట్టింది అదనపు టీఎంసీ వల్ల రూ.25 వేల కోట్ల అదనపు వ్యయం అయిందని, సాగునీటిపై మూలధనం వ్యయం ఒక్కో ఎకరానికి రూ.6.42 లక్షలు అవుతుందని పేర్కొంది. ఒక్క టీఎంసీతో 17,668 ఎకరాల ఆయకట్టు వస్తుంది అని అంచనా వేశారు. ఇతర ప్రాజెక్టులతో పోల్చితే 10 వేల ఎకరాలకే సరిపోతుందని పేర్కొంది, కాళేశ్వరం నిర్వహణకు రూ.10 వేల కోట్లు ఖర్చవుతోందని తెలిపింది. ప్రాజెక్టు ప్రయోజన, వ్యయ నిష్పత్తి 1.51గా అంచనా వేశారు.

వ్యయం భారీగా పెరిగినప్పటికీ.....!

కాళేశ్వరం వ్యయం భారీగా పెరిగినప్పటికీ ప్రయోజనాల్లో అదనపు పెరుగుదల లేదని, విద్యుత్ వినియోగానికి ఏటా రూ.3,555 అదనపు వ్యయం పెరిగిందని కాగ్ నివేదిక వెల్లడించింది. అంచనాలు పాత ధరలతో తయారు చేసి.. పెరిగిన ధరలు మోతాన్ని చేర్చకుండా డీపీఆర్‌లో ప్రాజెక్టు విలువ తక్కువ చేసి చూపెట్టారని చెప్పింది. ఆ తరువాత మార్పులతో ప్రాజెక్టు విలువ రూ.63,352 కోట్ల నుండి రూ.1,02,267 కోట్లకు పెరిగిందన్నారు. భూసేకరణ పునరావాసం మిగిలి ఉందని కాగ్ ఎత్తి చూపింది. కేంద్ర జలసంఘంకి ఇచ్చిన నివేదికలో రూ.81,911 కోట్లు ఉందని తెలిపిందని పేర్కొంది. రూ.1, 47,427 కోట్లకి మించిపోయే అవకాశం ఉందన్నారు.

కాళేశ్వరానికి కార్పొరేషన్ ద్వారా రూ. 66,854 కోట్ల అప్పు

కాళేశ్వరం ఒక్క ప్రాజెక్టుకు కార్పొరేషన్ ద్వారా రూ.66,854 కోట్లు తీసుకుందని కాగ్ నివేదికలో పేర్కొంది. 14 సం వత్స రాలలోగా కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి రూ.2, 52,048 కోట్లు చెల్లించాల్సి ఉందని బడ్జెట్లో కేవలం ఖర్చయింది 77 శాతం మాత్రమేనని పేర్కొంది. రుణాల చెల్లిం పునకు రూ.1, 45,545 కోట్లు అవుతుందని చెప్పింది. రాష్ట్రం రెవెన్యూ లోటులో ఉంది, ఆ రెవెన్యూ లోటు మార్కెట్ నుండి తీసుకున్న రుణాల ద్వారా భర్తీ చేయాల్సి వచ్చిందని పేర్కొంది. డీపీఆర్‌లో రూ.63,352 కోట్లు చూపెట్టగా రూ.1,06, 000 కోట్లకు అంచనా వ్యయం పెంచారని తప్పు బట్టింది. ప్రస్తుత నిర్మాణం వరకు 14 లక్షల ఎకరాలకు ఆయకట్టు ఉంది. మొత్తం ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తయ్యే వరకు రూ.1,47,427 కోట్లు ఖర్చు అవుతుందని ప్రాజెక్టు నుంచి ఊహించిన ప్రయోజ నాలను ఎక్కువ చూపెట్టారని తెలిపింది. ప్రాజెక్టు వార్షిక ఖర్చులు తక్కువ చూపారని కాళేశ్వరం నీటి అమ్మకం ద్వారా రూ.1019 కోట్ల ఆదాయాన్ని అంచనా వేశారని పేర్కొంది. ప్రాజెక్టు కోసం భారీగా రుణాలు తీసుకు న్నారని, 15 బ్యాంకు లతో రూ.87 వేల కోట్లు సమకూర్చుకోవాలని ఒప్పందం చేసుకున్నారంది. బడ్జెటేతర రుణాలపై ప్రభుత్వం ఎక్కువ ఆధారపడి ఉందని రుణాలు చెల్లిం చడంలో కాలయాపన చేసిందని ఆరోపించింది. ప్రాజెక్టు నిర్వహణ కోసం ఏటా రూ.700 కోట్ల నుంచి రూ.14,500 కోట్ల వరకు ఖర్చు అవుతుందని అంచనా వేసింది. రుణాలు చెల్లించ డం కోసం మళ్ళీ అప్పులు చేయాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడిందని, కాళేశ్వరం అప్పు కడుతూపోతే 2036లో పూర్తవుతుందని వివరించింది.

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు ప్రయోజన, వ్యయ నిష్పత్తి 0.75గా తేలుతోందని తెలిపింది. ప్రాజెక్టు ప్రయోజన, వ్యయ నిష్పత్తి మరింత తగ్గే అవకాశముందని పేర్కొంది. లోతైన భూకంప సంబంధిత అధ్యయనాలు చేయకుండానే మల్లన్నసాగర్ నిర్మించారు" అని కాగ్ తన నివేదికలో పేర్కొంది.

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుతో వచ్చే లాభాలు అధికంగా చూపి.. వార్షిక వ్యయం తక్కువ చూపారన్నారు. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు వ్యయం అంచనాకి మొత్తానికి అనుమతి ఇవ్వలేదని స్పష్టం చేసింది. ఒక్కో పనికి అనుమతి ఇస్తూ పోయిందని, కాళేశ్వరం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు కార్పోరేషన్ పేరుతో అప్పులు తెచ్చిందన్నారు. రూ.87,448 కోట్ల రుణాలు ప్రభుత్వం తెచ్చిందని తెలిపింది. బడ్జెట్ నుండి వచ్చిన నిధులు కేవలం 27శాతం మాత్రమేనని తెలిపింది. కాళేశ్వరంపై ఆదాయం లేనందున తెచ్చిన కోట్లాది రూపాయల రుణాలు చెల్లించడం కష్టమని కాగ్ హెచ్చరికలు జారీ చేసింది. దీంతో బడ్జెట్‌పై మోయలేని భారం పడుతుందని చెప్పింది.

2020-21 లోనే రుణాల చెల్లింపు ప్రారంభం కావాల్సి ఉందని. కానీ 9 అగ్రిమెంట్‌లను వాయిదా వేయాలని కోరిందన్నారు. దీంతో వడ్డీల భారం రూ.8,182 కోట్ల అదనంగా పడిందన్నారు. కాళేశ్వరం కోసం తెచ్చిన రుణాలను రూ.1690 కోట్లు మళ్లించారని తెలిపారు. అందనంగా రూ.587 కోట్లు వడ్డీ పడిందన్నారు. ఏటా రూ.14,462 కోట్లు రుణాల చెల్లింపు, వడ్డీకి కేటాయించాల్సి ఉందని, కాళేశ్వరం పనుల్లో 56 పనుల్లో 13 పూర్తి అయ్యాయని కాగ్ పేర్కొంది

ప్రాణహిత ప్రాజెక్టులో పురోగతి లేదు... నిష్ఫలంగా రూ.878 కోట్లు

ప్రాణహిత ప్రాజెక్టులో ఎలాంటి పురోగతి లేకపోగా దీనికోసం కేటాయించిన రూ.878 కోట్లు నిష్ఫలమయ్యాయని కాగ్ పేర్కొంది. రీ ఇంజనీరింగ్ పేరుతో డబ్బులు వృథా చేశారన్నారు. ప్రాణహిత మీద.. 2022 మార్చి నాటికి రూ.1727 కోట్లు చేయగా, కాళేశ్వరంపై రూ.86,788 కోట్లు ఖర్చు పెట్టారని తెలిపింది. కాళేశ్వరంపై అంతర్రాష్ట్ర సమస్యలు.. నిల్వ సామర్థ్యం.. సౌకర్యంపై సరైన అధ్యయనం చేయలేదని కాగ్ ఎత్తిచూపింది. ప్రాజెక్టు పనులు అస్తవ్యస్తంగా.. ప్రారం భించారని తెలిపింది. మహారాష్ట్రలో ముంపు సమస్యను కాగ్ ఎత్తిచూపించింది. ప్రాజెక్టు వ్యయం 122 శాతం పెరిగింది కానీ.. ఆయకట్టు 52 శాతం మాత్రమే పెరిగిందన్నారు.

రిజర్వు బ్యాంకు నుంచి చేబదుళ్ల కింద రూ.67,174 కోట్ల అధిక వ్యయమైందని, 2022 మార్చి 31 నాటికి రాష్ట్రంలో 83 రాష్ట్ర ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు మూడు చట్టబద్ధమైన కార్పొరేషన్లు ఉన్నాయంది. అందులో 8 విద్యుత్ రంగానికి చెందినవి కాగా మిగతావి విద్యుతేతర రంగాలు 2022 మార్చి 31 నాటికి 39 ప్రభుత్వానికి సంస్థలు తీవ్ర నష్టాల్లో ఉన్నాయి. 2020 సంవత్సరానికి సంబంధించి 67 ప్రభుత్వరంగ సంస్థల్లో కేవలం 12 మాత్రమే లాభాల్లో ఉన్నాయని తెలిపింది. మిగతావి నష్టాల్లో ఉన్నాయని కాగ్ కడిగేసింది. 32 కార్పొరేషన్‌లు వాటి పద్దుల నివేదికలను ఆశించిన విధంగా సమర్పించడం లేదని తెలిపింది.

తెలంగాణ ప్రభుత్వము
పోలీసు శాఖ
తేది: 14-02-2024
తెలంగాణ స్టేట్ సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (టిఎస్‌సిఎస్‌బి), హైదరాబాద్ కొరకు ... సరఫరా కొరకు ఇ-ప్రొక్యూర్‌మెంట్ ప్లాట్‌ఫారం ద్వారా ఆన్‌లైన్ టెండర్లు ఆహ్వానించబడుచున్నవి. ... http://tender.telangana.gov.in ... 16.02.2024న ఉ||11.00గం||ల తరువాత ...

Annexure -2
(9)

VELUGU 16/2/24

CAG

కాళేశ్వరం లోపాల పుట్ట

ఇష్టారీతిగా డిజైన్లు, నిర్మాణాలు.. కాంట్రాక్టర్లకు ఉత్తపుణ్యానికి చెల్లింపులు

నివేదికలో కడిగిపారేసిన కాగ్ .. అసెంబ్లీ ముందుకు రిపోర్ట్

ప్రాజెక్టు వ్యయం రూ.63,352 కోట్ల నుంచి 1,02,267 కోట్లకు పెంచారు

ఇంకా చేపట్టాల్సిన పనులను కలిపితే ఇది రూ.1,06,187 కోట్లయితది

భూకంప జోన్‌లో మల్లన్నసాగర్ కట్టారు.. ఎన్‌జీఆర్ఐ చెప్పినా వినలే

పంపులు, మోటార్ల కొనుగోళ్లలోనే రూ.2,600 కోట్ల అక్రమాలు

కాళేశ్వరం లోన్ల రీపేమెంట్లు, ఇతర ఖర్చులకు ఏటా రూ.24 వేల కోట్లు ఖర్చు

ఇందులో కరెంట్ బిల్లులకే ఏటా రూ.10 వేల కోట్లు.. అప్పుల భారం రాబోయే 11 ఏండ్లు భరించాల్సిందే

హైదరాబాద్, వెలుగు: కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు మొత్తం లోపాల పుట్టే నని కంప్ట్రోలర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్ (కాగ్) తేల్చేసింది. మేడిగడ్డ, అన్నారం, సుందిళ్ల బ్యారేజీల డిజైన్లలోనే లోపాలున్నాయని, 2019లోనే మేడిగడ్డ దెబ్బతిందని వెల్లడించింది. భూకంప జోన్‌లో మల్లన్నసాగర్‌ను నిర్మించారని, ఇక్కడ కనీసం సర్వే చేయకుండానే రూ.6 వేల కోట్లకు పైగా ప్రజాధనం ఖర్చు చేశారని పేర్కొంది. కేవలం కాళేశ్వరం పంపులు, మోటార్ల కొనుగోళ్లలోనే రూ.2,600 కోట్ల అక్రమాలు జరిగాయని, కాంట్రాక్టర్లకు అనుచిత లబ్ధి చేకూర్చారని తప్పుబట్టింది. డీపీఆర్ ఓకే కాకముందే కాంట్రాక్ట్ సంస్థకు రూ. 25వేల కోట్ల పనులు అప్పజెప్పారని తెలిపింది. కాళేశ్వరంపై కాగ్ రూపొందించిన నివేదికను గురువారం అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టారు. కేసీఆర్ డ్రీమ్ ప్రాజెక్టుగా చెప్పుకుంటున్న ఈ కాళేశ్వరంలో అడుగడుగునా లోపాలు ఉన్నాయని, 52 పైసల ఆదాయానికి ఏకంగా ఒక్క రూపాయి ఖర్చు చేశారని కాగ్ తీవ్రంగా తప్పుబట్టింది. ప్రాజెక్టు కాస్ట్ బెనిఫిట్ రేషియోను ఎక్కువ చేసి చూపించారని, అసలు ప్రాజెక్టు ద్వారా సమకూరే ఆదాయమే తక్కువ కాబట్టి అప్పులు, వడ్డీల భారం మొత్తం ప్రభుత్వ ఖజానా నుంచే చెల్లించాల్సి ఉంటుందని, ఇది గుదిబండ అని పేర్కొంది. కరెంట్ బిల్లులకే ఏటా రూ.10 వేల కోట్లకు పైగా ఖర్చు చేయాల్సి ఉంటుందని తెలిపింది. లోన్ల రీపేమెంట్లు, ఇతర ఖర్చులు లెక్కేస్తే ఏటా ఈ ప్రాజెక్టు కోసం దాదాపు రూ.24 వేల కోట్లు ఖర్చు చేయాల్సి ఉంటుందని, ఇట్ల 2035 సంవత్సరం వరకు చెల్లించాల్సి ఉంటుందని పేర్కొంది. ప్రాజెక్టు కోసం తీసుకున్న లోన్లను కూడా దారి మళ్లించారని కాగ్ తన నివేదికలో తప్పుబట్టింది.

మిగతా 4లో

తనిఖీలు చేసే దిక్కు లేదు

2023 అక్టోబర్ 21న మేడిగడ్డ బ్యారేజీ కుంగిపోవడానికి డిజైన్ లోపంతో పాటు ఆపరేషన్ అండ్ మెయింటనెన్స్‌ను గాలికి వదిలేయడమే కారణమని నేషనల్ డ్యామ్ సేఫ్టీ అథారిటీ నిర్ధారించిందని కాగ్ తెలిపింది. "వర్షా కాలం ప్రారంభానికి ముందు, ముగిసిన తర్వాత బ్యారేజీల వద్ద కనీస తనిఖీలు చేపట్టలేదని, 2019లోనే లోపాలు బయట పడినా వాటికి రిపేర్లు చేయకపోవడంతో బ్యారేజీ కుంగిందని డ్యామ్ సేఫ్టీ అథారిటీ పేర్కొంది. అన్నారం, సుందిళ్ల బ్యారేజీల్లోనూ లోపాలు ఉన్నాయని గుర్తించింది" అని కాగ్ తన నివేదికలో వెల్లడించింది.

Annexure - 2

(5)

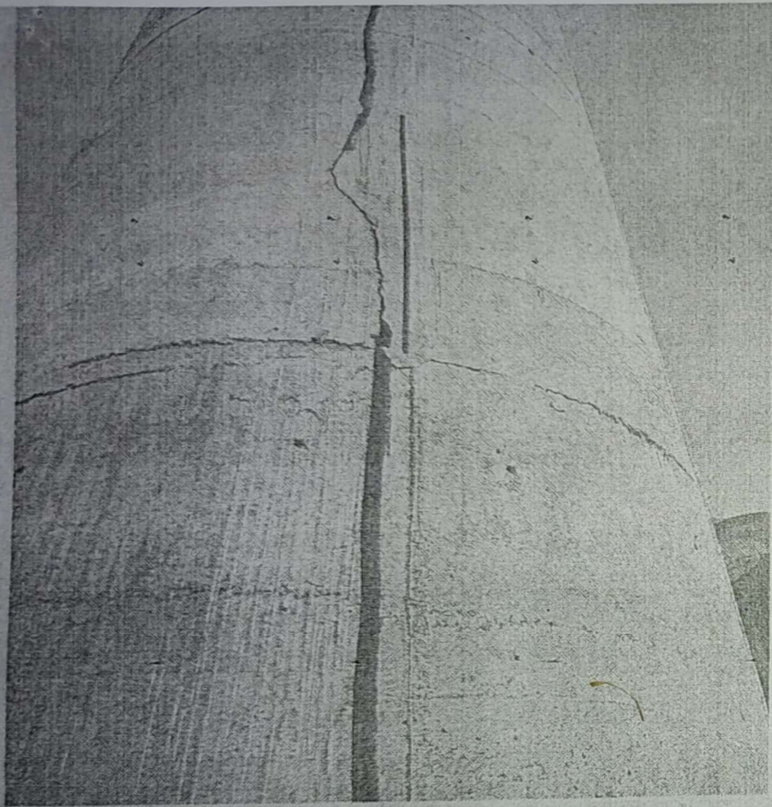

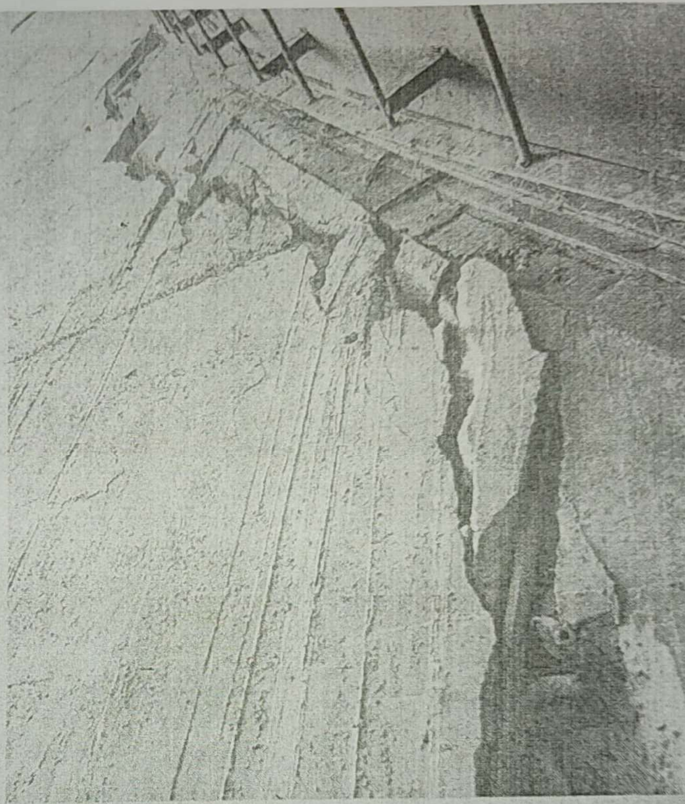

నిట్టనిలువుగా చీలిన
మేడిగడ్డ పిల్లర్

పిల్లర్లు కుంగడంతో
నెర్రెలిచ్చిన బ్యారే

కాళేశ్వరం మొత్తం

లోపాల పుట్ట

(మొదటి పేజీ తరువాయి)

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టులో ప్రధాన బ్యారేజీ నిర్మాణం వ్యయం మూడేండ్లలోనే డబుల్ అయిందని కాగ్ తేల్చింది. 2016 ఆగస్టులో రూ.1,849.31 కోట్ల అంచనాలతో పనులను అప్పగించగా.. నిర్మాణం పూర్తయ్యే సరికి ఖర్చు రూ. 4,321.44 కోట్లకు పెంచేశారని, అగ్రిమెంట్‌తో పోల్చితే ఖర్చు రూ.2,472.13 కోట్లు పెంచేశారని తెలిపింది.

కాగ్ రిపోర్టులోని మరిన్ని కీలక అంశాలు

- ప్రాణహిత - చేవెళ్ల ప్రాజెక్టులోని 7, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 21 ప్యాకేజీలను రీ ఇంజనీరింగ్ చేయడంతో అప్పటికే చేపట్టిన పనులకు చేసిన ఖర్చు రూ.428.91 కోట్లు వృథా అయ్యాయి. 23 నుంచి 26 ప్యాకేజీలను తొలగించడంతో అక్కడ ఖర్చు చేసిన రూ.170.59 కోట్లు వృథా అయ్యాయి. ప్యాకేజీ -5లో ఖర్చు చేసిన రూ.168.28 కోట్లలో కొంత వృథా అయింది.
- రీ ఇంజనీరింగ్ తర్వాత మల్లన్నసాగర్ పంపు హౌస్, సర్జ్ పూల్ ను 5.5 కి.మీ.ల దూరం మార్చడంతో అప్పటికే ఖర్చు చేసిన రూ.174.19 కోట్లు వృథా అయ్యాయి.
- తుమ్మిడిహెట్టి నుంచి ఎల్లంపల్లికి నీటిని తరలించేందుకు చేపట్టిన పనులను సింగరేణి సంస్థ అభ్యంతరంతో ఐదో ప్యాకేజీ వద్ద నిలిపి వేశారు. ఆ పనులను ఏ ఇతర అవసరాలకు వినియోగించకపోవడంతో రూ.767.78 కోట్లు వృథా అయ్యాయి.
- రాష్ట్ర స్థాపిత విద్యుత్ సామర్థ్యంలో ఈ ఒక్క కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకే 46.82 శాతం ఇవ్వాల్సి ఉంటుంది.. అది సాధ్యం కాదు కాబట్టి ప్రాజెక్టుకు అవసరమయ్యే కరెంట్ లో 60 శాతం బయటి నుంచే కొనుగోలు చేయాల్సి ఉంటుంది.
- అవసరం లేకున్నా అడిషనల్ టీఎంసీ పనులు చేపట్టి రూ.28,151 కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నారు. ఇరిగేషన్ రికార్డుల్లో, పనుల అంచనాలలో పంపింగ్ కెపాసిటీ పెంపు అవసరంపై ఎలాంటి శాస్త్రీయ విశ్లేషణ లేదు.
- కాళేశ్వరం వ్యయం రూ.63,352 కోట్ల నుంచి రూ.1,02,267.99 కోట్లకు పెరిగింది. ఇంకా చేపట్టాల్సిన పనులను కలుపుకుంటే ఈ మొత్తం రూ.1,06,187.15 కోట్లకు చేరుతుంది. సీడబ్ల్యూసీ అప్రూవ్ చేసిన ప్రాజెక్టు నిర్మాణ వ్యయం (రూ.81,911.01 కోట్ల)తో పోలిస్తే ప్రాజెక్టు అంచనాలు రూ.1,47,427.41 కోట్లకు మించి పోయే అవకాశం ఉంది.
- కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుగా రీ ఇంజనీరింగ్ చేయడంతో ప్రాణహిత కోసం అప్పటికే చేసిన రూ.767.78 కోట్ల నష్టం వాటిల్లింది.
- ప్రాణహిత - చేవెళ్ల ప్రాజెక్టు లో భాగంగా ఉమ్మడి రంగారెడ్డి జిల్లాలో 2.47 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు ప్రతిపాదించగా కాళేశ్వరంతో అది 50 వేల ఎకరాలకు తగ్గింది.
- ప్రాణహిత పనులను కాళేశ్వరంలో కలపడానికి అత్యుత్సాహం చూపిన ఇరిగేషన్ డిపార్ట్‌మెంట్ 2018లో ఈ ప్రాజెక్టు డీపీఆర్ ను సీడబ్ల్యూసీ ఆమోదించడానికి ముందే రూ.25,049.99 కోట్ల పనులను కాంట్రాక్టర్లకు అప్పగించింది.

ఇంజనీర్లు చెప్పినా వినలే..!

మేడిగడ్డ బ్యారేజీ డిశ్చార్జ్ కెపాసిటీ 80 వేల క్యూసెక్కులతో, అన్నారం డిశ్చార్జ్ కెపాసిటీ 65 వేల క్యూసెక్కులతో, సుందిళ్ల డిశ్చార్జ్ కెపాసిటీ 57 వేల క్యూసెక్కులతో డిజైన్ చేశారు. వీటికి ఇరిగేషన్ డిపార్ట్‌మెంట్ పరిధిలోని సెంట్రల్ డిజైన్స్ ఆర్గనైజేషన్ సీఈ ఆమోదం తెలిపారు. 2019లో వర్షాకాలం తర్వాత నవంబర్‌లో బ్యారేజీల గేట్లు మూసిన తర్వాత ఆర్సీసీ వియరింగ్ కోట్స్, సీసీ కర్టెన్ వాల్, బ్యారేజీ దిగువన ఉన్న సీసీ బ్లాకులు నదిలోకి కొట్టుకుపోయి రూ.180.39 కోట్ల నష్టం వాటిల్లిందని కాగ్ తెలిపింది. బ్యారేజీల నిర్దేశిత వరద సామర్థ్యం మేరకు ఆయా నిర్మాణాలు చేపట్టకపోవడంతోనే కొట్టుకుపోయాయని, వాటిని సరి చేయాలని నిర్మాణ సంస్థలను ప్రాజెక్టు ఇంజనీర్లు కోరగా.. ఆయా పనులు చేపట్టడానికి వర్క్ ఏజెన్సీలు ముందుకు రాలేదని పేర్కొంది. డిపార్ట్‌మెంట్ ఇచ్చిన డిజైన్ల ప్రకారమే తాము పనులు చేశామని, పైగా వాటికి క్వాలిటీ సర్టిఫికెట్లు కూడా ఇప్పించేశారని ఏజెన్సీలు తెలిపాయని రిపోర్టులో కాగ్ వివరించింది. ఇంజనీర్లు వాటి పునరుద్ధరణకు రూ.470.03 కోట్లతో అంచనాలు రూపొందించారని.. లాంచింగ్ అప్రాన్‌లు, సీసీ బ్లాకులు లోపభూయిష్టమైన డిజైన్లతో నిర్మించడంతోనే వాటి నిర్మాణ వ్యయం వృథా అయిందని తప్పుబట్టింది.

- కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు 21వ ప్యాకేజీలోని మాసాని చెరువు నుంచి పడకంటి, మంచిప్ప, కొండెం చెరువులకు నీళ్లు తరలించి అక్కడి నుంచి 1.84 లక్షల ఎకరాలకు కాల్వల ద్వారా నీరు అందించేందుకు రూ.940.14 కోట్లతో ప్రతిపాదనలు చేశారు. పైప్డ్ ఇరిగేషన్ సిస్టం (పైపుల ద్వారా నీటి తరలింపు)ను ఇక్కడ అమలు చేయడం ద్వారా రూ.2,248 కోట్లకు ఖర్చు పెంచారు. కాల్వ వందేండ్ల పాటు సేవలందిస్తే, పైపులైన్ లైఫ్‌టైం 30 ఏండ్లు మాత్రమే. తద్వారా ఇక్కడ ఖర్చు చేసే మొత్తం భారంగా మారుతుంది. సబ్ స్టేషన్లు, ఇతర ఖర్చులను కలుపుకుంటే 21వ ప్యాకేజీ వ్యయం రూ.3,321 కోట్లకు పెరిగింది.
- ప్రాణహితలోని 10, 11, 12 ప్యాకేజీలను కాళేశ్వరంలోని లింక్ -4లో భాగంగా మార్చారు. 2019లో రూ.12,594.78 కోట్లతో ఈ పనులకు ఆమోదం తెలుపగా.. తర్వాత రూ.14,402 కోట్లకు అంచనాలు పెంచారు. తద్వారా రూ.1,807.22 కోట్ల ఖర్చు పెరిగింది.
- సొరంగాల లైఫ్‌టైం వందేండ్లు. కిలోమీటర్ సొరంగం తవ్వకానికి రూ.86 కోట్ల నుంచి 91 కోట్లు ఖర్చవుతుంది. ప్రెజర్ మెయిన్ (పైప్‌లైన్) లైఫ్‌టైం 30 ఏండ్లు మాత్రమే. ప్రెజర్ మెయిన్ నిర్మాణానికి కిలోమీటర్‌కు రూ. 225 కోట్ల నుంచి 251 కోట్లు ఖర్చు చేయాల్సి ఉంటుంది. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టులో సొరంగాలకు బదులుగా ప్రెజర్ మెయిన్స్ నిర్మాణాలు చేపట్టడంతో రూ.3,726.91 కోట్లు అదనంగా ఖర్చు చేయాల్సి వచ్చింది.
- గోదావరిపై ఉన్న శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టుకు కాళేశ్వరం నుంచి రివర్స్ పంపింగ్ చేయడానికి ప్రతిపాదించిన ఎస్సారెస్పీ పునరుజ్జీవం ప్రాజెక్టు సమర్థించుకోలేనిది. ఇలా ఎస్సారెస్పీకి ఏటా 60 టీఎంసీలను లిఫ్ట్ చేయడానికి రూ.141.52 కోట్ల కరెంట్ బిల్లులు అదనంగా చెల్లించాల్సి వచ్చింది. ఈ ప్రాజెక్టు కోసం రూ.1,999.56 కోట్లు ఖర్చు చేయడం కూడా సమర్థనీయం కాదు.
- రంగనాయక సాగర్ నుంచి కొండపోచమ్మ సాగర్‌కు మల్లన్న సాగర్ మీదుగా కాల్వ తవ్వడానికి 2018లో రూ.44.42 కోట్లతో పనులు చేపట్టగా 2020 మార్చిలో పని పూర్తి చేసే నాటికి వ్యయం రూ.60.22 కోట్లకు పెరిగింది. ఈ కాల్వకు నీళ్లు ఇవ్వడానికి రూ.2.83 కోట్లతో తూము, ఇతర నిర్మాణాలు చేశారు. మల్లన్న సాగర్ నిర్మాణం పూర్తి కావడంతో ఆ కాల్వ అందులో మునిగిపోయి రూ.63.05 కోట్లు వృథా అయ్యాయి.
- కాళేశ్వరంతో పాటు తెలంగాణలోని ఇతర లిఫ్ట్ స్కీములకు కరెంట్ అవసరాలు, ఇతర రంగాల కరెంట్ అవసరాలు తీర్చేందుకు ప్రభుత్వం దీర్ఘకాలిక ప్రణాళికలు అమలు చేయాలి.
- కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు కింద 18,25,700 ఎకరాలు సాగులోకి తెస్తామని ప్రతిపాదించినా 14,82,552 ఎకరాలకు నీళ్లు ఇచ్చేలా డిస్ట్రిబ్యూటరీ నెట్‌వర్క్ ప్రతిపాదించారు. మిగిలిన 3,43,148 ఎకరాలకు నీళ్లు అందించే వ్యవస్థను ప్రతిపాదించాల్సి ఉంది.
- కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతలకు అవసరమైన ట్రాన్స్‌మిషన్ లైన్లు, సబ్ స్టేషన్ల నిర్మాణానికి రూ.2,885.84 కోట్లు ఖర్చవుతాయని డీపీఆర్‌లో పేర్కొనగా పెరిగిన లిఫ్టులతో ఈ వ్యయం రూ.6,594.02 కోట్లకు పెరిగింది.
- డీపీఆర్ ప్రకారం ప్రాజెక్టు కోసం 1,06,751 ఎకరాల భూమి సేకరించాల్సి ఉండగా ఇందుకు రూ.6,953.65 కోట్లు కేటాయించారు. 2022 మార్చి నాటికి 63,972.16 ఎకరాలు సేకరించారు. ఇందుకోసం రూ.5,510.32 కోట్లు ఖర్చు చేశారు. సగటున ఒక్కో ఎకరానికి రూ.8.61 లక్షల ధర చెల్లించినా మిగిలిన 42,778.84 ఎకరాలు సేకరించేందుకు ఇంకా రూ.3,683.26 కోట్లు అవసరం. కొత్తగా నిర్మించే ఐదు రిజర్వాయర్లలో 20 గ్రామాలు ముంపునకు గురవుతుండగా ఆయా గ్రామాల్లోని నిర్వాసితుల పునరావాసం, ఇతర పనులకు రూ.1,464.34 కోట్లు కేటాయించారు. 2022 మార్చి నాటికి ఆర్ అండ్ ఆర్ కోసం రూ.1,238.60 కోట్లు ఖర్చు చేశారు. మిగతా గ్రామాల్లో ఆర్ అండ్ ఆర్ అమలు కోసం రూ409.77 కోట్లు అవసరమని లెక్కగట్టగా ఇది ఇంకో రూ. 200 కోట్లు పెరగవచ్చు.
- కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు నుంచి 180 టీఎంసీలు ఎత్తిపోయడానికి 14,687.83 మిలియన్ యూనిట్ల కరెంట్ అవసరం కాగా ఒక్కో యూనిట్‌కు రూ.3 ఖర్చవుతుందని డీపీఆర్‌లో ప్రతిపాదించారు. లిఫ్ట్‌లకు ఒక్కో యూనిట్‌కు రూ.6.40కు కరెంట్

Annexure - 2

(5)

భూకంప జోన్‌లో మల్లన్న సాగర్

50 టీఎంసీల కెపాసిటీ తో నిర్మించిన మల్లన్నసాగర్ ప్రాంతంలో ఎన్ జీఆర్ఐ ప్రాథమిక సర్వేలో డీప్ సీటెడ్ వెర్టికల్ ఫాల్ట్ (లోతులో నిటారు పగుళ్లు) ఉన్నట్లుగా తేలింది. ఇక్కడ భూకంప ప్రభావం స్టడీ చేయాలని ఎన్‌జీఆర్ఐ 2016 ఆగస్టులోనే ఇరిగేషన్‌డిపార్ట్ మెంట్‌కు సూచించింది. పూర్తి స్థాయిలో అధ్యయనం చేయకుండానే ప్రభుత్వం ఈ బ్యారేజీ నిర్మాణానికి రూ.6,126.80 కోట్లు ఖర్చు చేసింది. దక్షిణ భారతదేశం భూకంప జోన్-2 (అతి తక్కువ భూకంప ప్రభావం ప్రాంతం)లో ఉందని. అయినా సమగ్రమైన అధ్యయనం చేపట్టకుండా పనుల విషయంలో ముందుకెళ్లొద్దని ఎన్‌జీఆర్ఐ అప్పట్లో సూచించింది. 1967లో కోయినా భూకంపం, 1993లో లాతూరు భూకంపం, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ఒంగోలులో వచ్చిన భూకంపం, 1969లో భద్రాచలం వద్ద, 1983లో హైదరాబాద్‌సమీపంలో మేడ్చల్‌వద్ద సంభవించిన భూకంపాల తర్వాత దక్షిణ భారతదేశంలోనూ వాటి తీవ్రత అధికంగా ఉంటుందని, నష్టం భారీగానే ఉండనుందని ఎన్ జీఆర్ఐ హెచ్చరించింది. మేడ్చల్, మల్లన్నసాగర్‌నిర్మాణ ప్రాంతం నుంచి 20 కి.మీ.ల దూరంలో ఉందని ఎత్తిచూపింది. ఎన్‌జీఆర్ఐ ఇంత చెప్పినా.. భూకంప జోన్‌లోనే మల్లన్నసాగర్‌ను కట్టారని కాగ్ ఆక్షేపించింది.

నష్టపోయేవారు... డీపీఆర్‌లో కరెంట్ బిల్లుల భారం రూ.4,148.80 కోట్లుగా పేర్కొనగా అది రూ.9,400.21 కోట్లకు పెరుగుతుంది. కరెంట్ ఫిక్స్ డ్‌చార్జీలను కలుపుకుంటే ఇది రూ.10,374.56 కోట్లకు చేరింది.

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు వ్యయం రూ.80 వేల కోట్ల వద్ద కాస్ట్ బెనిఫిట్ రేషియోను ఒక రూపాయి ఖర్చు చేస్తే రూ.1.51 ఆదాయం సమకూరుతుందని చూపించారు. కానీ, ప్రాజెక్టు నిర్మాణ వ్యయం భారీగా పెరగడం, అవసరం లేకున్నా అడిషనల్‌టీఎంసీ పనులు చేపట్టడంతో రూపాయి ఖర్చు చేస్తే 52 పైసల ఆదాయం మాత్రమే సమకూరనుంది. ప్రాజెక్టు డీపీఆర్‌లోనూ కాళేశ్వరం సీసీఏలో పంట ఉత్పత్తులను గణనీయంగా పెంచి చూపించారు. వరి దిగుబడి 4 వందల శాతం, మొక్కజొన్న, జొన్న ఉత్పత్తి 300 శాతానికి పైగా, పెసలు, మినుములు 120 శాతం, సోయా 122 శాతం, పత్తి 133 శాతం, వేరుశనగ 166 శాతంగా ఉంటుందని డీపీఆర్‌లో పేర్కొన్నారు. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు ఆపరేషన్స్‌అండ్‌మెయింటనెన్స్ కోసం ఏటా రూ.272.70 కోట్లు ఖర్చు చేయాల్సి ఉంటుంది. 2024 -25లో కాళేశ్వరం లోన్ల రీపేమెంట్, కరెంట్ బిల్లులు, ఓ అండ్‌ఎం కలిపి రూ.25,109.41 కోట్లు చెల్లించాల్సి ఉంటుందని కాగ్ పేర్కొంది.

లోన్లను దారి మళ్లించారు

- కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు కోసం కేఐపీసీఎల్‌ద్వారా 2022 మార్చి నాటికి రూ.87,449.15 కోట్ల లోన్లు బ్యాంకులు, ఆర్థిక సంస్థల ద్వారా తీసుకునేందుకు అగ్రిమెంట్ చేసుకున్నారు. ఈ లోన్లకు 7.8 శాతం నుంచి 10.9 శాతం వడ్డీ చెల్లించేలా అగ్రిమెంట్లలో పేర్కొన్నారు. 2022 మార్చి నాటికి రూ.64,283.40 కోట్ల రుణం తీసుకున్నారు. ఇలా తీసుకున్న లోన్ల రీ పేమెంట్లను వాయిదా వేయడంతో అదనపు వడ్డీ భారం రూ.8,182.44 కోట్లు అవుతుంది. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు కోసం విజయ బ్యాంకు నుంచి తీసుకున్న రూ.1,500 కోట్లను దారిమళ్లించారని కాగ్ తప్పుబట్టింది. కాడా (కమాండ్ ఏరియా డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీ) అప్పటికే సేకరించిన 19,570 ఎకరాల భూమిని కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు బదలాయించారని తెలిపింది. లోన్లు తీసుకున్న మొత్తాన్ని అప్పటికే సేకరించిన భూమికి ఖర్చు చేసినట్టుగా చూపించారని, నాలుగేండ్లయినా ఆ భూమిని వినియోగించలేదని, లోన్‌ను మళ్లించడంతో రూ.587.65 కోట్ల వడ్డీ భారం పడిందని పేర్కొంది.
- నాబార్డు నుంచి తీసుకున్న రూ.190.09 కోట్ల లోన్‌ను ఇలాగే మళ్లించారని కాగ్ తప్పుబట్టింది. ప్రభుత్వం చేసుకున్న అగ్రిమెంట్ ప్రకారం లోన్లకు మార్జిన్ మనీగా రూ.9,522.12 కోట్లు కాళేశ్వరం కార్పొరేషన్‌కు చెల్లించాల్సి ఉండగా.. 2022 మార్చి నాటికి 4,074.57 కోట్లు మాత్రమే రిలీజ్ చేశారు. తద్వారా కార్పొరేషన్‌నుంచే కొంత మొత్తం మార్జిన్ మనీగా చెల్లించారు. తద్వారా రూ.1,381.42 కోట్ల అదనపు వడ్డీ భారం పడింది. కాళేశ్వరం తీసుకున్న లోన్‌రూ.87,369.89 కోట్లు కాగా దానికి రూ.54,174.70 కోట్లు చెల్లించాల్సి ఉంది. 2035 - 36 ఆర్థిక సంవత్సరం వరకు ఈ ప్రాజెక్టు కోసం తెచ్చిన అప్పులను ప్రభుత్వం తిరిగి చెల్లించాల్సి ఉంటుంది.

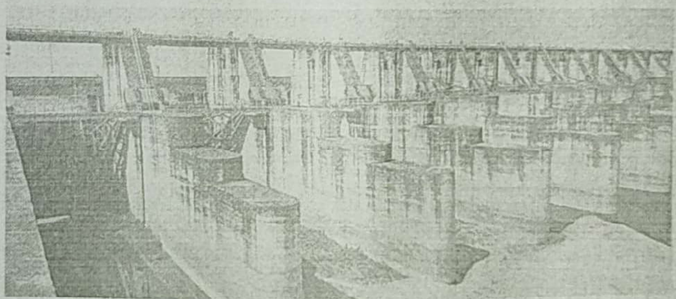

ఉత్తపుణ్యానికి చెల్లింపులు

- కాళేశ్వరం నాలుగో లింక్ లోని టన్నెల్ నిర్మాణం కోసం అగ్రిమెంట్ కు మించి కాంట్రాక్టర్ కు రూ.62.82 కోట్లు చెల్లించారు.
- రీ ఇంజనీరింగ్ తర్వాత, ప్యాకేజీ -14ను పూర్తిగా పక్కన పెట్టారు. అప్పటికే ఆ ప్యాకేజీకి టెండర్లు పిలిచి కాంట్రాక్టర్ కు మొబిలైజేషన్ అడ్వాన్స్ చెల్లించారు. కాంట్రాక్టర్ డిపార్ట్ మెంట్ కు రూ.31.04 కోట్ల బ్యాంక్ గ్యారంటీగా ఇచ్చారు. ఆ మొత్తం నగదుగా మార్చుకోలేదు.
- ప్రాణహిత - చేవెళ్ల రీ ఇంజనీరింగ్ తర్వాత 23, 24, 25, 26 ప్యాకేజీలను పూర్తిగా తొలగించారు. ఆయా ప్యాకేజీలకు కాంట్రాక్టర్లకు ఇచ్చిన మొబిలైజేషన్ అడ్వాన్స్ రూ.64.05 కోట్లకుగాను రూ.44.57 కోట్లు మాత్రమే తిరిగి రాబట్టారు. మిగతా రూ.19.48 కోట్లు కాంట్రాక్టర్ల నుంచి రాబట్టలేకపోయారు.
- ప్యాకేజీలు 6,8,10,11,12 కింద సివిల్, ఎలక్ట్రో, హైడ్రో మెకానికల్ పరికరాల కొనుగోలు, ఆయా పనులకు 13 ఏండ్ల పాటు ఓ అండ్ ఎం కోసం ముందస్తుగా రూ.70.26 కోట్లు చెల్లించారు. వాటిలో 2022 జనవరి నాటికి రూ.47.26 కోట్లు మాత్రమే కాంట్రాక్టర్ల నుంచి రాబట్టారు.
- సిమెంట్, స్టీల్, పెట్రోల్, ఆయిల్ ఇతర మెటీరియల్ లో ధరల వ్యత్యాసం పేరుతో కాంట్రాక్టర్లకు రూ.529.39 కోట్లు చెల్లించారు. ఇందులో రూ.16.91 కోట్ల అదనపు చెల్లింపులు చేశారు.
- ప్యాకేజీ -9లోని టన్నెల్‌లో కాంక్రీట్ బ్యాక్ ఫిల్ చేయకుండా పనులను వదిలేశారు. కాంట్రాక్టర్ నుంచి ఆ పనులకు చేయాల్సిన వ్యయాన్ని రాబట్టాలి. ఇలా రూ.8.29 కోట్లు రాబట్టలేకపోయారు. ఇదే ప్యాకేజీలో కాంట్రాక్టర్ విజ్ఞప్తి మేరకు రూ.26.34 కోట్లు అదనంగా చెల్లించారు. తద్వారా కాంట్రాక్టర్ కు అనుచిత లబ్ధి కలిగించారు.
- మేడిగడ్డ బ్యారేజీ అప్రోచ్ రోడ్డు వల్ల నిర్మాణ వ్యయం రూ.66.29 కోట్లు పెరుగగా ఇందులో 2022 జనవరి వరకు రూ.44.42 కోట్లు చెల్లించారు. ఇలా అనవసర చెల్లింపులు చేసి కాంట్రాక్టర్‌కు లాభం చేకూర్చారు.
- ప్యాకేజీ -9లోని గ్రావిటీ కెనాల్ 29.50 కి.మీ.లుగా పేర్కొనగా 24.92 కి.మీ.లు మాత్రమే పనులు చేశారు. కానీ పూర్తి కాలువకు చెల్లింపులు చేశారు. తద్వారా రూ.5.69 కోట్లు అదనంగా చెల్లించారు... పై వివరాలన్నీ కాగ్ తన నివేదికలో ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించింది.

DISHA 16/2/24

కాళేశ్వరం ఖర్చులో సగం వే...

వైట్ ఎలిఫెంట్‌లా మారిన కాళేశ్వరం

- రూపాయిలో 48 పైసలు వృథా
- 72% నిధులు అప్పుల ద్వారానే
- ఏటా విద్యుత్‌కే రూ.10,647 కోట్లు
- ప్రతి ఎకరాకూ రూ.46,364 ఖర్చు
- థర్డ్ టీఎంసీపై కేంద్రానికి నో ఇన్ఫర్మేషన్
- కాగ్ రిపోర్ట్ వెల్లడి

దిశ, తెలంగాణ బ్యూరో : బీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం గొప్పగా చెప్పుకునే కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు నిజస్వరూపాన్ని కాగ్ (కంప్ట్రోలర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్) బట్టబయలు చేసింది. ఆ ప్రాజెక్టు డిజైన్ మొదలు నిర్మాణం వరకు అనేక లోపాలు ఉన్నట్లు ఎత్తిచూపింది. అసెంబ్లీ బడ్జెట్ సమావేశాల్లో 260 పేజీల నివేదికను కాగ్ సమర్పించింది. ఇందులో గత ప్రభుత్వ వైఫల్యాలు, నిర్లక్ష్యాన్ని ఎండగట్టింది. ఆదాయమే లేని కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు ... మార్చి నాటికే రూ. 86,788 కోట్లను ఖర్చు చేసిందని, ఇది మొత్తం కంప్లీట్ అయ్యేనాటికి రూ.1,41,545 కోట్లకు చేరుకుంటుందని పేర్కొన్నది. ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి 72.82% రుణాల ద్వారానే నిధులను సమకూర్చిందని తెలిపింది. ప్రస్తుతం వైట్ ఎలిఫెంట్ తరహాలో కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు రాష్ట్రానికి గుదిబండగా తయారైంది.

ఈ ప్రాజెక్టుకు చేసిన అప్పుల్ని తీర్చడానికి 14 ఏళ్లు పడుతుందని, ప్రతి ఏటా సగటున రూ. 14,462 కోట్లను చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. రెండేండ్ల కింద నుంచే అప్పులు చెల్లించాల్సి ఉన్నా నాటి ప్రభుత్వం గడువు కోరింది. మారటోరియం అది వడ్డీ రూపంలో భారంగా మారిందని కాగ్ రిపోర్టులో పేర్కొంది. ప్రభుత్వ గ్యారంటీతో రుణాలు తీసుకున్నందున కాళేశ్వరంతో రూపాయి ఆదాయం లేకున్నా అప్పులు, వడ్డీలు కట్టే భారం ప్రభుత్వం మీదే ఉన్నదని తెలిపింది. ఒప్పందం ప్రకారం 2020-21 నుంచే అప్పులు చెల్లించాల్సి ఉన్నా డబ్బులు లేక మొత్తం 15 ఒప్పందాల్లో 9 అగ్రిమెంట్లలో రెండేళ్ల పాటు అదనపు గడువు కోరగా దానికి కూడా వడ్డీ పెరిగిందని పేర్కొన్నది.

ఆదాయమే లేకుండా ప్లానింగ్ :

కాళేశ్వరం డీపీఆర్2లో నీటి లెవీ విధించబోమంటూ నాటి ప్రభుత్వం చెప్పిందని గుర్తుచేసిన కాగ్.. ఆదాయమేమీ రాదని స్పష్టత ఇచ్చింది. కానీ, పరిశ్రమలకు నీటి సరఫరా, తాగునీటి, చేపల పెంపకం ద్వారా ఆదాయం వస్తున్నట్లు పేర్కొన్నదని, కానీ ఈ రూపాల్లో వచ్చేది అంతంతమాత్రమేనని కాగ్ వివరించింది.

పరిపాలనా అనుమతుల్లో లోపాలు

ప్రాజెక్టు మొత్తానికి ప్రభుత్వం పరిపాలనా అనుమతులు ఇవ్వకుండా విడివిడి పనులకు వేర్వేరుగా ఇచ్చిందని, ప్రాజెక్టుకు నిర్దిష్టమైన ఫండింగ్ విధానం లేకుండా 2022 మార్చి నాటికి మొత్తం 73 పరిపాలనా అనుమతులను ఇచ్చింది. అందుకు రూ.1,10,248 కోట్లను రిలీజ్ చేసిందని కాగ్ తెలిపింది.

గుదిబండగా విద్యుత్ బిల్లులు

కాళేశ్వరం నుంచి నీటిని ఎత్తిపోయడానికి వాడే పంపుసెట్లకు కరెంటు రూపేణా ఏటా 8,459 మెగావాట్ల (14,344 మిలియన్ యూనిట్లు) విద్యుత్ కావాల్సి ఉంటుంది. ఇది రాష్ట్రంలో ఉత్పత్తి అయ్యే కరెంటులో దాదాపు 46.82% అని వివరించింది. అన్ని పంపులూ ఒకేసారి పనిచేస్తే రోజుకు 203మిలియన్ యూనిట్లు అవసరమవుతుందని, రాష్ట్రంలోని సగటు (196 మిలియన్ యూనిట్లు)కంటే ఎక్కువని తెలిపింది. అందుకు ఏటా రూ.10,647 కోట్ల ను ఇవ్వాల్సి ఉంటుందని, సగటున ఒక్కో ఎకరానికి విద్యుత్ రూపంలో సుమారు రూ.46, 364 కోట్లు ఖర్చవుతుందని కాగ్ స్పష్టంచేసింది.

కార్పొరేషన్ పేరుతో రుణాలు

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు కోసం అవసరమైన నిధులను సమకూరుస్తామని అప్పటి ఫైనాన్స్ డిపార్టుమెంట్ సర్టిఫికేట్ ఇచ్చినా అప్పటికే (2016 మార్చిలోనే) ప్రత్యేక కార్పొరేషన్ ఏర్పాటైందని, లోన్‌లు తీసుకోడానికి సిద్ధమైందని కాగ్ ప్రస్తావించింది. వివిధ ద్రవ్య సంస్థల నుంచి కార్పొరేషన్ మార్చి 2022 నాటికే రూ. 87,449 కోట్లను ప్రభుత్వ గ్యారంటీతో రుణంగా తీసుకుంది. ఇందుకు 7.8%నుంచి 10.9% వరకు ఏటా వడ్డీ ఖరారైంది. ప్రాజెక్టుకు మార్చి 2022 నాటికి చేసిన ఖర్చులో 64.3%మేర (రూ. 55,807 కోట్లు) రుణం ద్వారా తీసుకున్నదేనని కాగ్ తెలిపింది.

అనుమతులు లేకుండా థర్డ్ టీఎంసీ పనులు

రోజుకు 2 టీఎంసీల నీటిని గోదావరి నుంచి తీసుకునేలా డీపీఆర్‌లో నాటి ప్రభుత్వం పేర్కొన్నా థర్డ్ టీఎంసీని కూడా వాడుకునేందుకు డిజైన్‌లో మార్పులు చేసిందని, కానీ ఈ విషయాన్ని కేంద్ర పర్యావరణ మంత్రిత్వశాఖకు చెప్పలేదని, అవసరమైన అనుమతులనూ తీసుకోలేదని కాగ్ ఎత్తిచూపింది. థర్డ్ టీఎంసీ నీటిని ఎత్తిపోయడానికి కొన్ని కొత్త లిఫ్ట పంపులనూ నెలకొల్పాల్సి వచ్చిందని, ఇందుకు అదనంగా రూ.28,151 కోట్లు కేటాయించగా.. ప్రాణహిత ఒరిజినల్ డిజైన్‌తో పోలిస్తే విద్యుత్ ఖర్చు రూ.3,555 కోట్లు పెరిగిందని తెలిపింది.

మల్లన్న సాగర్‌కు ముప్పు

కాళేశ్వరంలో అతి పెద్ద రిజర్వాయర్‌ను 50 టీఎంసీల కెపాసిటీతో మల్లన్న సాగర్‌ను రూపొందించినా ఎన్జీఆర్ఐ (నేషనల్ జియోఫిజికల్ రీసెర్చి ఇన్‌స్టిట్యూట్) జరిపిన అధ్యయనంలో మాత్రం దాని కింద నిలువునా చీలే లోపం ఉన్నదని కాగ్ ప్రస్తావించింది. భూకంప ప్రభావాన్ని స్టడీ చేయకుండానే రూ.6,126 కోట్లతో ఈ రిజర్వాయర్‌ను బీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం నిర్మించిందని, ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంట్ నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించిందని చెప్పింది.

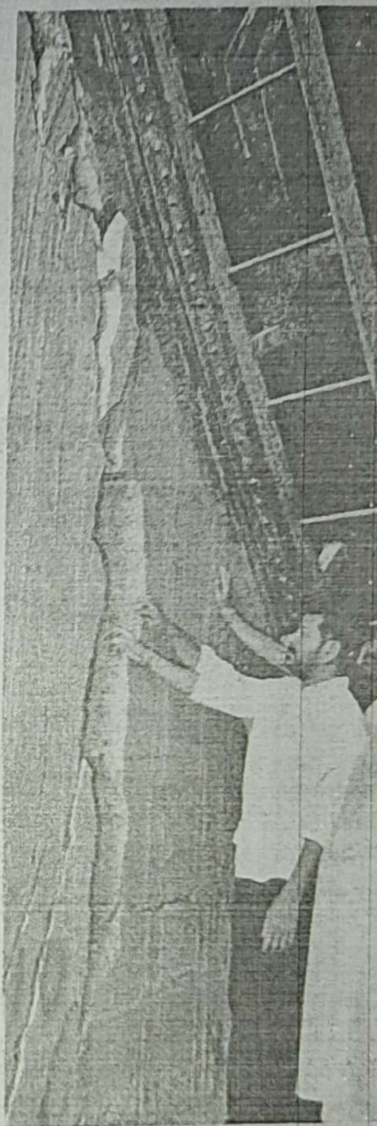

పెట్టే ఖర్చులో 48 పైసలు వృథా.

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు ఆర్థికంగా పనికిరాదని కాగ్ తన నివేదికలో స్పష్టంచేసింది. ప్రాజెక్టు ఖర్చును డీపీఆర్‌లో పేర్కొన్న నాటి ప్రభుత్వం ఒక రూపాయికి ఒకటిన్నర రూపాయి ప్రయోజనం వస్తుందని పేర్కొన్నదని కాగ్ తెలిపింది. కానీ, ఈ ఏడాది జూన్ కల్లా పూర్తి కానున్నట్లు వేసిన అంచనాతో పోలిస్తే ఒక రూపాయి ఖర్చుకు 52 పైసలు మాత్రమే ప్రయోజనం ఉంటుందని, మిగిలిన 48 పైసలు వృథాయేనని కాగ్ కుండబద్దలు కొట్టింది.

ప్లానింగ్ లేకుండా హడావిడి నిర్మాణం

నిర్దిష్టమైన ప్లాన్ లేకుండానే హడావిడిగా ప్రాజెక్టు నిర్మాణం జరిగిందని, కేంద్ర జలసంఘానికి పంపిన డీపీఆర్‌కు అనుమతి రాకముందే బీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం జూన్ 2018లో రూ.25,049 కోట్లతో 17 పనులను చేపట్టిందని పేర్కొన్నది. డీపీఆర్‌కు ఆమోదం దొరికాక కొన్ని మార్పులు చేసి థర్డ్ టీఎంసీ పేరుతో రూ.28,151 కోట్ల మేర అదనపు భారాన్ని వేసిందని, ఇది అనవసరమైన ఖర్చని కాగ్ చెప్పింది. పాత రేట్ల ప్రకారం రూ.63,352 కోట్లుగా మొత్తం అంచనా వ్యయాన్ని డీపీఆర్‌లో ప్రభుత్వం పేర్కొనగా.. ప్రస్తుతం ప్రాజెక్టు పూర్తి చేయాలంటే రూ.1.47 లక్షల కోట్ల వ్యయం అయ్యేలా ఉన్నదని వివరించింది. ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా ప్రతీ ఎకరానికి సాగునీటి సౌకర్యం కల్పించాలంటే రూ.6.42 లక్షల కోట్ల మేర ఖర్చు కానున్నట్లు పేర్కొన్నది.

DISHA 16/2/24

కాంట్రాక్టర్లకే లాభం

కాళేశ్వరంపై వాస్తవాలను దాచిన బీఆర్ఎస్

- తప్పుదోవ పట్టించేలా డీపీఆర్ రూపకల్పన

దిశ, తెలంగాణ బ్యూరో : కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు బెనిఫిట్ రైతులు, ప్రభుత్వానికంటే కాంట్రాక్టర్లకే మేలు ఎక్కువగా జరిగిందని కాగ్ అభిప్రాయపడింది. అనేక కోణాల్లో విశ్లేషించిన కాగ్.. అసెంబ్లీకి సమర్పించిన 260 పేజీల రిపోర్టులో అప్పటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వ తీరు, ప్రాజెక్టు డిజైన్, ప్లానింగ్ మొదలు ఎగ్జిక్యూషన్ వరకు చోటుచేసుకున్న లోపాలను బట్టబయలు చేసింది. అనాడు డీపీఆర్ అడిగితే కూడా నాటి ప్రభుత్వం ఇవ్వలేదని పేర్కొంది. ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తిస్థాయిలో కంప్లీట్ అయ్యి ఆశించిన ఫలాలు అందాలంటే ఎన్నో ఏళ్లు పడుతుందని వ్యాఖ్యానించింది.

- ప్రాణహిత-చేవెళ్ళ ప్రాజెక్టును రీ-డిజైన్ పేరిట కాళేశ్వరాన్ని గత బీఆర్ఎస్ సర్కార్ నిర్మించినా ఫలితం శూన్యం అని కాగ్ వెల్లడించింది. కాళేశ్వరం డీపీఆర్‌లో గత సర్కార్ గొప్పలు చెప్పుకున్నదని, తప్పుడు గణాంకాలను చూపిందని ఉదహరించింది. ప్రాజెక్టు ఖర్చు, దాని నుంచి వచ్చే ప్రయోజనం విషయంలో 1:151గా మార్చి చెప్పినా.. చివరకు అది 1:52 మాత్రమేనని తేల్చింది. అంటే ప్రతీ రూపాయి ఖర్చుకు రూపాయిన్నర ప్రయోజనం ఉంటుందని డీపీఆర్‌లో పేర్కొన్నా.. ప్రస్తుతం అది 75 పైసల దగ్గర ఆగిందని, భవిష్యత్‌లో అది 52 పైసలకే పరిమితమవుతుందని పేర్కొన్నది.
- ఒక్కో టీఎంసీకి సుమారు 17,668 ఎకరాల మేర సాగవుతుందని డీపీఆర్‌లో పేర్కొన్నా.. వాస్తవానికి 10 వేల ఎకరాలకు మాత్రమే పరిమితమైందని వివరించింది. ఈ ప్రాజెక్టుతో 18.26 లక్షల ఎకరాల కొత్త ఆయకట్టు సాధ్యమని పేర్కొన్న బీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం మార్చి 2022 నాటికి కేవలం 40,888 ఎకరాలకు మాత్రమే నీరు ఇవ్వగలిగిందని తెలిపింది. పాత ప్రాణహిత-చేవెళ్ళ డిజైన్ ద్వారా రంగారెడ్డి జిల్లాలో 2.47 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు లక్ష్యంగా పెట్టుకుంటే.. కాళేశ్వరం రీ-డిజైన్ వలన ఆ జిల్లాలో సాగు ప్రయోజనం 50 వేల ఎకరాలకంటే తక్కువ భూమికే పరిమితమైంది.
- కాళేశ్వరంతో ఖరీఫ్, రబీ సీజన్‌లకు సాగు నీర ందుతుంద ని డీపీఆర్‌లో పేర్కొన్నా 169 టీఎంసీల నీటిని మాత్రమే ఎత్తిపోసే అవకాశం ఉండటంతో ఏదో ఒక సీజన్‌కు మాత్రమే సరిపోనున్నట్లు కాగ్ తెలిపింది. నీటిని ఎత్తిపోయడానికి విద్యుత్ ఒక్కో యూనిట్‌కు రూ.3 ఖర్చవుతుందని డీపీఆర్‌లో పేర్కొంటే.. ఇప్పుడది రూ.6.40 (ఒక్కో యూనిట్)కు పెరిగిందని తెలిపింది. దీని ప్రకారం ఏటా ఒక్క విద్యుత్ బిల్లులకే రూ.10,647 కోట్లు కావాల్సి ఉంటుందని చెప్పింది.
- కాళేశ్వరంలోని మొత్తం 21 ప్యాకేజీలకు సంభంధించిన అగ్రిమెంట్లలో కేవలం నాలుగింటి వివరాలను మాత్రమే ప్రభుత్వం ఇచ్చిందని, మిగిలిన వాటిని రకరకాల కారణాలతో అందజేయలేదన్నది. ఈ 4 ప్యాకేజీలకు అవసరమైన మోటార్లను బీ చ్ఈఎల్ నుంచి రూ.1,689 కోట్లు వా ధరతో కొంటే దాన్ని రూ.7,212 కోట్ల కాంట్రాక్టర్లు కొన్నట్లుగా తేలిం పేర్కొన్నది. అంటే రూ.5,525 కోట్ల వే ఎక్కువ పేమెంట్ చేశారని, 327% వే ఎక్కువ ధర కోట్ చేసినట్లు ఆ నివేదికలో క స్పష్టంచేసింది. దీని ప్రకారం కాంట్రాక్టర్ల అనుచిత లబ్ధి చేకూరిందని, అన్ని ప్యాకేజీల పరిశీలిస్తే దీనివిలువ చాలా ఎక్కువ ఉందని తెలిపింది.
- ఇక ఆయకట్టు విషయంలో ప్రభు లెక్కలు, ఆయా సర్కి ఇంజనీర్లు చెప్పే లెక్క మధ్య చాలా వ్యత్యాస ఉన్నట్లు కాగ్ పేర్కొం కొత్త ఆయకట్టు టార్గె 18.26 లక్షల ఎకరాలై మార్చి 2022 నా 40,888 ఎకరాలే సా మైందని.. 3.43 లక్షల రాలకు డిస్ట్రిబ్యూటరీ నెట్‌వర్క్ కాలేదని, మరో 14.83 లక్షల ఎకరా పంపిణీ వ్యవస్థ సమకూరినా నీరు అందలే వివరించింది.
- కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల ద్వారా విద వినియోగం తక్కువేనని, వార్షిక బిల తక్కువే వస్తాయని ఒక్కో యూనిట్ ధ సగానికిపైగా తగ్గించి గత ప్రభు డీపీఆర్‌లో చూపించింది. ప్రాజెక్టు అను సమర్పించే కాగ్ నివేదికలో వాస్తవ వార్షిక నిర్వహణకయ్యే ఖర్చును తక్కు చూపి అధిక ప్రయోజనాలు వస్తా నమ్మించిందని కాగ్ వివరించింది.

Annexure - 2

(6)

కాగ్ కన్నెర్ర

SURYA 16/2/24

- దుబారా పెంచారు-ఫాయిదా మరిచారు
- అసెంబ్లీలో నివేదికతో సర్కారీ డొల్లతనం బట్టబయలు
- కాళేశ్వరంపై కీలక అంశాల ప్రస్థావన

తెలంగాణ బ్యూరో ప్రతినిధి: హైదరాబాద్:తెలంగాణ రాష్ట్ర అసెంబ్లీలో కాగ్ నివేదికను గురువారం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రవేశ పెట్టింది. కాళేశ్వరం వ్యయం భారీగా పెరిగినప్పటికీ , ప్రయోజనాల్లో అదనవు పెరుగుదల లేదని కాగ్ పేర్కొంది. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు ప్రతి ఏటా విద్యుత్ వినియోగానికి రూ. 3.555 కోట్లు అదనవు వ్యయం పెరిగిందని ఈ నివేదిక వివరించింది. రీ ఇంజనీరింగ్ మార్పుల వల్ల అప్పటికే చేసిన కొన్ని పనులు నిరర్థకమయ్యాయని కాగ్ నివేదిక వెల్లడించింది. రీ ఇంజనీరింగ్ మార్పుల వల్ల రూ. 765 కోట్ల నష్టం వాటిల్లిందన్నారు. పనుల అప్పగింతలో నీటిపారుదల తొందరపాటు ప్రదర్శించిందని కాగ్ అభిప్రాయపడింది. డీపీఆర్ ఆమోదానికి ముందే రూ. 25 వేల కోట్ల విలువైన 17 పనులు అప్పగించారని కాగ్ నివేదిక తెలిపింది. అవసరం లేకున్నా కాళేశ్వరం మూడో టీఎంసీ పనులు చేపట్టారని కాగ్ అభిప్రాయపడింది. అదనవు టీఎంసీ కోసం చేపట్టిన పనులతో రూ. 25 వేల కోట్లు అదనవు వ్యయంగా కాగ్ తెలిపింది. సాగునీటిపై మూలధన వ్యయం ఒక్కో ఎకరానికి రూ. 6.42 లక్షలు అవుతుందని కాగ్ వివరించింది. ప్రాజెక్టు ప్రయోజన వ్యయ నిష్పత్తి 1.51 గా అంచనా వేసినట్టుగా కాగ్ తెలిపింది. ప్రాజెక్టు ప్రయోజన వ్యయ నిష్పత్తి 0.75 గా తేలిందని కాగ్ వివరించింది. అంతేకాదు ప్రాజెక్టు ప్రయోజన, వ్యయ నిష్పత్తి మరింత తగ్గే అవకాశం కూడా ఉందని కాగ్ అభిప్రాయపడింది. లోతైన భూకంప సంబంధిత అధ్యయనాలు చేయకుండానే మల్లన్నసాగర్ నిర్మించినట్టుగా కాగ్ పేర్కొంది. 2022 మార్చి నాటికి రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితులపై కాగ్ నివేదికను వెల్లడించింది, రెవిన్యూ రాబడి ఎక్కువ చూపి రెవెన్యూ లోటును తక్కువ చూపినట్టుగా కాగ్ అభిప్రాయపడింది. విద్య, వైద్యం మీద ఖర్చులో రాష్ట్రం వెనుకబడి ఉందని తెలిపింది. రాష్ట్రప్రభుత్వం చేసిన వ్యయంలో విద్యపై 8 శాతం మాత్రమే ఖర్చు చేశారని కాగ్ వివరించింది. మొత్తం వ్యయంలో ఆరోగ్యంపై 4 శాతం మాత్రమే ఖర్చు చేశారని కాగ్ తెలిపింది. ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ మధ్య ఆస్తులు, అప్పుల పంపకంపై పురోగతి లేదని కాగ్ వివరించింది. విభజన ఆస్తుల పంపకాల విషయమ్పై తగినంత దృష్టి లేదని కాగ్ అభిప్రాయపడింది. రూ. 1.18 లక్షల కోట్ల బడ్జెట్ వెలుపలి రుణాలను బడ్జెట్ లో వెల్లడించలేదని కాగ్ పేర్కొంది. అప్పుల ద్వారానే రెవిన్యూ లోటును భర్తీ చేయాల్సి వచ్చిందని కాగ్ తెలిపింది. రుణాలపై వడ్డీ 2032-33 నాటికి రూ. 2.52 లక్షల కోట్లు చెల్లించాల్సి వస్తుందని కాగ్ అభిప్రాయపడింది. బడ్జెట్ కేటాయింపులతో పోలిస్తే సంక్షేమ పథకాలపై ఖర్చు తక్కువగా ఉందని కాగ్ వివరించింది.

Annexure - 2